

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

18. května 2021 *

Obsah

Právní rámec	6
Unijní právo	6
Smlouva o přistoupení	6
Akt o přistoupení	7
Rozhodnutí 2006/928	9
Rumunské právo	10
Rumunská ústava	10
Občanský zákoník	11
Občanský soudní řád	11
Trestní řád	12
Justiční zákony	12
– Zákon č. 303/2004	12
– Zákon č. 304/2004	14
– Zákon č. 317/2004	18
Spory v původních řízeních a předběžné otázky	20
Skutečnosti společné pro spory v původních řízeních	20
Věc C-83/19	21
Věc C-127/19	23

* Jednací jazyk: rumunština.

Věc C-195/19	24
Věc C-291/19	25
Věc C-355/19	27
Věc C-397/19	28
K řízení před Soudním dvorem	29
K předběžným otázkám	30
K pravomoci Soudního dvora	30
K případnému zastavení řízení a k přípustnosti	31
Věc C-83/19	31
Věci C-127/19 a C-355/19	33
Věci C-195/19 a C-291/19	33
Věc C-397/19	34
K věci samé	36
K první otázce položené ve věcech C-83/19, C-127/19, C-355/19, C-291/19 a C-397/19	36
K první otázce položené ve věci C-195/19, druhé otázce položené ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, jakož i ke třetí otázce položené ve věcech C-127/19, C-291/19 a C-397/19	37
– K právní povaze, obsahu a časovým účinkům rozhodnutí 2006/928	37
– K právním účinkům rozhodnutí 2006/928 a zpráv Komise vypracovaných na základě tohoto rozhodnutí	39
Ke čtvrté otázce položené ve věci C-83/19 a třetí otázce položené ve věci C-355/19	40
Ke třetí otázce ve věci C-83/19	41
Ke čtvrté a páté otázce položeným ve věci C-127/19, druhé otázce položené ve věci C-195/19, čtvrté a páté otázce položeným ve věci C-291/19, jakož i ke třetí a čtvrté otázce položeným ve věci C-355/19	45
Ke čtvrté až šesté otázce položeným ve věci C-397/19	47
Ke třetí otázce ve věci C-195/19	50
K nákladům řízení	51

„Řízení o předběžné otázce – Smlouva o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii – Akt o podmínkách přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii – Články 37 a 38 – Vhodná opatření – Mechanismus pro spolupráci a ověřování pokroku Rumunska při dosahování specifických referenčních cílů v oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci – Rozhodnutí 2006/928/ES – Povaha a právní účinky mechanismu pro spolupráci a ověřování, jakož i zpráv vypracovávaných Komisí na jeho základě – Právní stát – Nezávislost soudů – Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Zákony a mimořádná vládní nařízení přijatá v Rumunsku v průběhu let 2018 a 2019 v oblasti organizace soudního systému a odpovědnosti soudců – Jmenování *ad interim* na vedoucí místa u soudní inspekce – Zřízení útvaru při státním zastupitelství pověřeného vyšetřováním trestných činů spáchaných v rámci soudního systému – Majetková odpovědnost státu a osobní odpovědnost soudců v případě justičního omylu“

Ve spojených věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19,

jejichž předmětem je šest žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaných rozhodnutím Tribunalul Olt (soud prvního stupně v Olt, Rumunsko) ze dne 5. února 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 5. února 2019 (C-83/19); rozhodnutím Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitești, Rumunsko) ze dne 18. února 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 18. února 2019 (C-127/19); rozhodnutím Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko), ze dne 28. února 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 28. února 2019 (C-195/19); rozhodnutím Curtea de Apel Brașov (odvolací soud v Brașově, Rumunsko) ze dne 28. března 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 9. dubna 2019 (C-291/19); rozhodnutím Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitești, Rumunsko) ze dne 29. března 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 6. května 2019 (C-355/19), jakož i rozhodnutím Tribunalul București (městský soud v Bukurešti, Rumunsko) ze dne 22. května 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 22. května 2019 (C-397/19), v řízeních

Asociația „Forumul Judecătorilor din România“

proti

Inspectia Judiciară (C-83/19),

Asociația „Forumul Judecătorilor din România“,

Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor“

proti

Consiliul Superior al Magistraturii (C-127/19),

PJ

proti

QK (C-195/19),

SO

proti

TP a dalším,

GD,

HE,

IF,

JG (C-291/19),

Asociația „Forumul Judecătorilor din România“,

Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor“,

OL

proti

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României (C-355/19),

a

AX

proti

Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (C-397/19),

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, A. Arabadžev, A. Prechal, M. Vilaras, L. Bay Larsen, N. Piçarra a A. Kumin, předsedové senátů, T. von Danwitz (zpravodaj), M. Safjan, D. Šváby, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi a I. Jarukaitis, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, V. Giacobbo, radové, a R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném ve dnech 20. a 21. ledna 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ D. Călinem, jakož i A. Codreanu a L. Zaharia,
- za Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor“ A. Diaconu a A. C. Lăncrănjan, jakož i A. C. Iordachem,
- za OL B. C. Pîrlogem,
- za Inspekția Judiciară L. Netejoruem, jako zmocněncem,
- za Consiliul Superior al Magistraturii L. Savonea, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s R. Chiriță a Ș.-N. Alexandru, avocati,
- za Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României B. D. Licuem a R. H. Raduem, jako zmocněnci,

- za rumunskou vládu původně C.-R. Cantărem a C. T. Băcanuem, jakož i E. Gane a R. I. Hațieganu, poté C. T. Băcanuem, jakož i E. Gane a R. I. Hațieganu, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu M. Jacobs, L. Van den Broeck a C. Pochet, jako zmocněnkyněmi,
- za dánskou vládu L. B. Kirketerp Lundem a J. Nymann-Lindegrenem, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu par M. K. Bulterman, M. L. Noort a C. S. Schillemans, jako zmocněnkyněmi,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za švédskou vládu původně H. Shev, H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, J. Lundberg a A. Falk, poté H. Shev, H. Eklinder a C. Meyer-Seitz, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi původně H. Krämerem, M. Wasmeierem a I. Rogalskim, poté M. Wasmeierem a I. Rogalskim, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 23. září 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 2, čl. 4 odst. 3, článku 9 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, čl. 67 odst. 1 a článku 267 SFEU, článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jakož i rozhodnutí Komise 2006/928/ES ze dne 13. prosince 2006 o mechanismu spolupráce a ověřování pokroku dosaženého Rumunskem za účelem dosažení určitých zvláštních referenčních cílů v oblasti reformy soudního systému a boje proti korupci (Úř. věst. 2006, L 354, s. 56).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi:
 - Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ (sdružení „Fórum soudců v Rumunsku“) a Inspekția Judiciară (soudní inspekce, Rumunsko) ve věci odmítnutí posledně uvedené poskytnout informace veřejného zájmu související s její činností (věc C-83/19);
 - Fórem soudců v Rumunsku a Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor“ (sdružení „Hnutí na obranu stavu státních zástupců“) na jedné straně a Consiliul Superior al Magistraturii (Vrchní rada soudců a státních zástupců, Rumunsko) na straně druhé ve věci legality dvou rozhodnutí o schválení pravidel pro jmenování a odvolávání státních zástupců, kteří vykonávají řídicí či výkonné funkce v útvaru státního zastupitelství pověřeném vyšetřováním trestných činů spáchaných v rámci soudního systému (dále jen „SII“) (věc C-127/19);
 - PJ proti QK ve věci trestního oznámení podaného proti soudci pro zneužití pravomoci (věc C-195/19);
 - SO proti TP a dalším, GD, HE, IF a JG ve věci trestních oznámení podaných proti státním zástupcům a soudcům pro zneužití pravomocí a příslušnosti ke zločinecké skupině (věc C-291/19);

- Fórem soudců v Rumunsku, Hnutím na obranu stavu státních zástupců a OL na jedné straně a Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României (státní zastupitelství při Nejvyšším kasačním a soudním dvoru – Nejvyšší státní zástupce Rumunska) na straně druhé ve věci legality výnosu Procurorul General al României (nejvyšší státní zástupce Rumunska) (dále jen „nejvyšší státní zástupce“) ohledně organizace a fungování SIIJ (věc C-355/19);
- AX a Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (rumunský stát – ministerstvo financí) ve věci návrhu na náhradu majetkové a nemajetkové újmy způsobené údajným justičním omylem (věc C-397/19).

Právní rámec

Unijní právo

Smlouva o přistoupení

- 3 Článek 2 smlouvy mezi členskými státy Evropské unie a Bulharskou republikou a Rumunskem o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii (Úř. věst. 2005, L 157, s. 11, dále jen „smlouva o přistoupení“), která byla podepsána dne 25. dubna 2005 a vstoupila v platnost dne 1. ledna 2007, v odstavcích 2 a 3 stanoví:

„2. Podmínky přijetí a úpravy smluv, na nichž je založena Unie, jež si toto přijetí vyžaduje a které se použijí ode dne přistoupení do dne vstupu Smlouvy o Ústavě pro Evropu v platnost, jsou stanoveny v aktu připojeném k této smlouvě. Ustanovení uvedeného aktu tvoří nedílnou součást této smlouvy.

3. [...]

Akty přijaté na základě této smlouvy nebo aktu uvedeného v odstavci 2 před vstupem protokolu uvedeného v čl. 1 odst. 3 v platnost zůstávají v platnosti a jejich právní účinky trvají do doby, než budou tyto akty změněny nebo zrušeny.“

- 4 Článek 3 této Smlouvy zní:

„Ustanovení týkající se práv a povinností členských států, jakož i pravomoci a příslušnosti orgánů Unie, stanovená smlouvami, jichž se Bulharská republika a Rumunsko stávají smluvními stranami, se vztahují i na tuto smlouvu.“

- 5 Článek 4 odst. 2 a 3 uvedené Smlouvy stanoví:

„2. Tato smlouva vstupuje v platnost dnem 1. ledna 2007 za podmínky, že všechny ratifikační listiny budou uloženy před uvedeným dnem.

[...]

3. Bez ohledu na odstavec 2 mohou před přistoupením orgány Unie přijmout opatření uvedená [...] v článkách 37 a 38 [...] protokolu uvedeného v čl. 1 odst. 3. Taková opatření budou před vstupem Smlouvy o Ústavě pro Evropu v platnost přijata podle rovnocenných ustanovení [...] článků 37 a 38 [...] aktu uvedeného v čl. 2 odst. 2.

Tato opatření vstoupí v platnost pouze s výhradou a dnem vstupu této smlouvy v platnost.“

Akt o přistoupení

- 6 Článek 2 aktu o podmínkách přistoupení Bulharské republiky a Rumunska a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2005, L 157, s. 203, dále jen „akt o přistoupení“), který vstoupil v platnost dne 1. ledna 2007, stanoví:

„Ode dne přistoupení se ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány Společenství a Evropskou centrální bankou přede dnem přistoupení stávají závaznými pro Bulharsko a Rumunsko a uplatňují se v těchto státech za podmínek stanovených v uvedených smlouvách a v aktu o přistoupení.“

- 7 Článek 37 tohoto aktu zní:

„Pokud Bulharsko nebo Rumunsko nesplní závazky přijaté v rámci jednání o přistoupení, a tím způsobí vážné narušení fungování vnitřního trhu, včetně jakýchkoli závazků ve všech odvětvových politikách, které se týkají hospodářských činností s přeshraničním účinkem, nebo bezprostřední riziko takového narušení, může Komise až do konce období tří let po přistoupení na odůvodněnou žádost členského státu nebo z vlastního podnětu přijmout vhodná opatření.

Opatření musí být přiměřená s tím, že budou upřednostněna taková, která nejméně naruší fungování vnitřního trhu, a bude-li to vhodné, budou přednostně uplatňovány stávající odvětvové ochranné mechanismy. Tyto ochranné mechanismy nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy. Ochranná doložka může být použita i před přistoupením na základě monitorovacích zjištění a přijatá opatření vstoupí v platnost dnem přistoupení, pokud v nich nebude stanoveno pozdější datum. Opatření nebudou zachována déle, než je nezbytně nutné, a v každém případě budou zrušena po splnění dotyčného závazku. Mohou však být uplatňována i po uplynutí období stanoveného v prvním pododstavci, dokud nebudou dotyčné závazky splněny. Podle pokroku v plnění závazků učiněného novým členským státem může Komise opatření přiměřeně upravit. Komise informuje Radu v potřebném předstihu před zrušením ochranných opatření a v tomto ohledu přihlíží k vyjádření Rady.“

- 8 Článek 38 uvedeného aktu stanoví:

„Pokud se v Bulharsku nebo Rumunsku vyskytnou vážné nedostatky nebo bezprostřední riziko nedostatků v provádění, stavu provedení nebo v uplatňování rámcových rozhodnutí nebo jiných dotyčných závazků, nástrojů spolupráce a rozhodnutí týkajících se vzájemného uznávání v oblasti trestního práva podle hlavy VI Smlouvy o EU a směrnic a nařízení týkajících se vzájemného uznávání v občanských věcech podle hlavy IV Smlouvy o ES, může Komise až do konce období tří let po přistoupení na odůvodněnou žádost členského státu nebo z vlastního podnětu a po konzultaci s členskými státy přijmout vhodná opatření a upřesnit podmínky a způsob provedení těchto opatření.

Tato opatření mohou spočívat v dočasném pozastavení uplatňování dotyčných ustanovení a rozhodnutí ve vztazích mezi Bulharskem nebo Rumunskem a jiným členským státem nebo členskými státy, aniž by tím bylo dotčeno pokračování úzké soudní spolupráce. Tato ochranná doložka může být použita i před přistoupením na základě monitorovacích zjištění a přijatá opatření vstoupí v platnost dnem přistoupení, pokud v nich nebude stanoveno pozdější datum. Opatření nebudou zachována déle, než je nezbytně nutné, a v každém případě budou zrušena po odstranění nedostatků. Mohou však být uplatňována i po uplynutí období stanoveného v prvním pododstavci, dokud budou tyto nedostatky přetrvávat. Podle pokroku v nápravě zjištěných nedostatků učiněném novým členským státem může Komise po konzultaci s členskými státy opatření přiměřeně upravit. Komise informuje Radu v potřebném předstihu před zrušením ochranných opatření a v tomto ohledu přihlíží k vyjádření Rady.“

9 Článek 39 odst. 1 až 3 aktu o přistoupení stanoví:

„1. Pokud je na základě trvalé kontroly plnění závazků Bulharska a Rumunska v rámci přístupových jednání, kterou zajišťuje Komise, a zejména na základě kontrolních zpráv Komise zřejmé, že připravenost k přijetí a provádění *acquis* v Bulharsku nebo Rumunsku je taková, že existuje vážné riziko, že některý z těchto států není zjevně připraven na to, aby ke dni přistoupení 1. ledna 2007 splňoval v řadě významných oblastí podmínky členství, může Rada na doporučení Komise jednomyslně rozhodnout, že přistoupení tohoto státu bude odloženo o jeden rok na 1. ledna 2008.

2. Bez ohledu na odstavec 1 může Rada na doporučení Komise kvalifikovanou většinou přijmout rozhodnutí uvedené v odstavci 1 ohledně Rumunska, pokud byly u Rumunska zjištěny závažné nedostatky v plnění jednoho nebo více závazků a požadavků uvedených v příloze IX bodě I.

3. Bez ohledu na odstavec 1, a aniž je dotčen článek 37, může Rada na doporučení Komise a po podrobném hodnocení, které se uskuteční na podzim roku 2005 a které bude zaměřeno na výsledky dosažené Rumunskem v oblasti politiky hospodářské soutěže, kvalifikovanou většinou přijmout rozhodnutí uvedené v odstavci 1 ohledně Rumunska, pokud budou u Rumunska zjištěny závažné nedostatky v plnění závazků přijatých v evropské dohodě nebo jednoho nebo více závazků a požadavků uvedených v příloze IX bodě II.“

10 Příloha IX tohoto aktu, nadepsaná „Zvláštní závazky a požadavky přijaté Rumunskem při uzavření jednání o přistoupení dne 14. prosince 2004 (uvedené v článku 39 aktu o přistoupení)“, obsahuje následující pasáž:

„I. Ve vztahu k čl. 39 odst. 2

[...]

3) Vypracovat a provést aktualizovaný a souhrnný akční plán a strategii pro reformu soudnictví, včetně hlavních opatření k provedení zákona o organizaci soudnictví, zákona o postavení soudců a státních zástupců a zákona o vrchní radě soudců a státních zástupců, které vstoupily v platnost dne 30. září 2004. Oba aktualizované dokumenty musí být předloženy Unii do března roku 2005; pro provedení akčního plánu musí být zajištěny odpovídající finanční a lidské zdroje a akční plán musí být proveden bez dalšího odkladu a podle stanoveného časového plánu. Rumunsko musí rovněž do března roku 2005 prokázat plnou provozuschopnost nového systému namátkového přidělování případů.

4) Značně zesílit boj proti korupci, zejména proti korupci na vysoké úrovni zajištěním přísného vynucování dodržování protikorupčních právních předpisů a skutečné nezávislosti Úřadu národního státního zástupce pro boj proti korupci (NAPO) a počínaje listopadem roku 2005 každoročním předkládáním přesvědčivých záznamů výsledků činnosti NAPO v boji proti korupci na vysoké úrovni. NAPO musí mít k dispozici personální, finanční a školicí zdroje i zařízení nezbytné k plnění své velmi důležité funkce.

5) Provádět nezávislý audit výsledků současné národní protikorupční strategie a jejího dopadu; zohlednit závěry a doporučení tohoto auditu v nové víceleté protikorupční strategii, která musí být jedním souhrnným dokumentem a která musí být hotova do března roku 2005, spolu s akčním plánem, který jasně stanoví kritéria a výsledky, jichž má být dosaženo, jakož i odpovídající rozpočtová opatření; provádění strategie a akčního plánu musí kontrolovat jeden stávající, jasně definovaný a nezávislý orgán; strategie musí zahrnovat závazek upravit do konce roku 2005 zdlouhavé trestní řízení, aby bylo zajištěno rychlé a průhledné vyřizování korupčních případů, které by zaručilo přiměřené sankce s odrazujícím účinkem; a konečně musí obsahovat kroky vedoucí k tomu, že do konce roku 2005 dojde ke značnému snížení počtu orgánů, které mají pravomoc bránit korupci nebo ji vyšetřovat, aby bylo zamezeno překrývání odpovědnosti.“

Rozhodnutí 2006/928

11 Rozhodnutí 2006/928 bylo přijato, jak vyplývá z jeho právních východisek, na základě smlouvy o přistoupení „zejména jejího čl. 4 odst. 3“, jakož i aktu o přistoupení „zejména jeho článků 37 a 38“.

12 Body 1 až 6 a 9 odůvodnění tohoto rozhodnutí uvádějí:

- „1) Evropská unie je založena na právním státě, společné zásadě všech členských států.
- 2) Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti a vnitřní trh vytvořený Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o založení Evropského společenství je založen na vzájemné důvěře, že správní a soudní rozhodnutí a postupy všech členských států plně dodržují zásadu právního státu.
- 3) To předpokládá existenci spravedlivého, nezávislého a účinného soudního a správního systému, který je řádně vybaven mimo jiné i pro boj proti korupci, ve všech členských státech.
- 4) Dne 1. ledna 2007 se Rumunsko stane členem Evropské unie. S ohledem na významné úsilí k ukončení příprav Rumunska na členství vymezila Komise ve své zprávě ze dne 26. září 2006 nedořešené otázky, zejména odpovědnost a účinnost soudního systému a donucovacích orgánů, kde je zapotřebí dosáhnout dalšího pokroku s cílem zajistit jejich schopnost provádět a uplatňovat opatření přijatá k zavedení vnitřního trhu a prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.
- 5) Ustanovení článku 37 aktu o přistoupení zmocňuje Komisi k přijetí příslušných opatření v případě bezprostředního rizika, že by Rumunsko narušilo fungování vnitřního trhu tím, že by nesplnilo závazky, ke kterým se zavázalo. Ustanovení článku 38 aktu o přistoupení zmocňuje Komisi k přijetí příslušných opatření v případě bezprostředního rizika závažných nedostatků Rumunska v oblasti transpozice, stavu provádění anebo uplatňování aktů přijatých v souladu s hlavou VI Smlouvy o EU a hlavou IV Smlouvy o ES.
- 6) Nedořešené otázky ohledně odpovědnosti a účinnosti soudního systému a donucovacích orgánů si vyžadují zřízení mechanismu pro spolupráci a ověřování pokroku Rumunska při dosahování specifických referenčních cílů v oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci.

[...]

- 9) Toto rozhodnutí by mělo být pozměněno, pokud Komise ve svém hodnocení uvede potřebu upravit referenční cíle. Toto rozhodnutí by mělo být zrušeno, jakmile bude uspokojivě dosaženo všech referenčních cílů“.

13 Článek 1 rozhodnutí 2006/928 stanoví:

„Rumunsko bude Komisi předkládat do 31. března každého roku, a poprvé do 31. března 2007, zprávu o pokroku při dosahování jednotlivých referenčních cílů uvedených v příloze.

Komise může kdykoli poskytnout odbornou pomoc prostřednictvím různých činností anebo zabezpečovat získávání a výměnu informací o referenčních cílech. Navíc může Komise kdykoli do Rumunska vyslat odborníky za tímto účelem. Rumunské orgány v této souvislosti poskytnou nezbytnou podporu.“

14 Článek 2 tohoto rozhodnutí stanoví:

„Komise sdělí Evropskému parlamentu a Radě své vlastní připomínky a zjištění ohledně zprávy předložené Rumunskem poprvé v červnu 2007.

Dále bude Komise podávat zprávy, pokud o to bude požádána, ale nejméně každých šest měsíců.“

15 Článek 3 uvedeného rozhodnutí stanoví:

„Toto rozhodnutí vstoupí v platnost jen za podmínky a v den vstupu v platnost smlouvy o přistoupení.“

16 Článek 4 tohoto rozhodnutí stanoví:

„Toto rozhodnutí je určeno členským státům.“

17 Příloha rozhodnutí 2006/928 zní takto:

„Referenční cíle pro Rumunsko uvedené v článku 1:

- 1) Zajistit transparentnější a účinnější soudní řízení, zejména posílením kapacit a odpovědnosti vrchní rady soudců a státních zástupců. Informovat o účincích nového občanského a trestního řádu a tyto účinky monitorovat.
- 2) Podle plánu zřídit Úřad pro otázky prověřování bezúhonnosti odpovědný za prověřování majetku, neslučitelnosti a případného střetu zájmů a za vydávání předepsaných rozhodnutí, na jejichž základě lze přijmout odrazující sankce.
- 3) Prohlubovat již dosažený pokrok, pokračovat v profesionálním a nestranném vyšetřování případů obvinění z korupce na vyšších pozicích.
- 4) Přijmout další opatření k předcházení a k boji proti korupci, zejména v rámci místní samosprávy.“

Rumunské právo

Rumunská Ústava

18 Článek 115 odst. 4 Constituția României (rumunská Ústava) stanoví:

„Vláda může přijímat mimořádná nařízení pouze ve výjimečných případech, jejichž úprava nesnese odkladu, a je povinna naléhavost těchto nařízení v jejich obsahu odůvodnit.“

19 Článek 133 odst. 1 a 2 Ústavy stanoví:

- „1) Vrchní rada soudců a státních zástupců je garantem nezávislosti soudnictví.
- 2) Vrchní rada soudců a státních zástupců sestává z devatenácti členů, mezi nimiž je:
 - a) čtrnáct voleno na plenárních zasedáních soudců a státních zástupců a schvalováno Senátem; jsou součástí dvou sekcí, z nichž jedna je určena pro soudce a druhá pro státní zástupce; první sekce se skládá z devíti soudců a druhá z pěti státních zástupců;
 - b) dva jsou zástupci občanské společnosti, odborníci v oboru právo, kteří se těší vysoké profesionální a morální pověsti a jsou voleni Senátem; účastní se pouze plenárních zasedání;
 - c) ministr spravedlnosti, předseda Nejvyššího kasačního a soudního dvora a [nejvyšší státní zástupce].“

20 Článek 134 Ústavy zní:

„1) Vrchní rada soudců a státních zástupců navrhuje prezidentovi Rumunska jmenování soudců a státních zástupců do příslušných funkcí, s výjimkou justičních čekatelů, za podmínek stanovených zákonem.

2) Vrchní rada soudců a státních zástupců plní funkci soudního orgánu prostřednictvím svých sekcí v oblasti kárné odpovědnosti soudců a státních zástupců v souladu s postupem stanoveným zákonem o jejím fungování. V těchto případech nemají ministr spravedlnosti, předseda Nejvyššího kasačního a soudního dvora a [nejvyšší státní zástupce] hlasovací právo.

3) Rozhodnutí Vrchní rady soudců a státních zástupců v kárných věcech lze napadnout u Nejvyššího kasačního a soudního dvora.

4) Vrchní rada soudců a státních zástupců vykonává při plnění své úlohy garanta nezávislosti soudnictví rovněž další úkoly stanovené jejím organickým zákonem.“

21 Článek 148 odst. 2 až 4 Ústavy stanoví:

„2) V souladu s ustanoveními aktu o přistoupení mají ustanovení zakládajících smluv Evropské unie a další závazné právní předpisy Společenství po přistoupení přednost před ustanoveními vnitrostátního práva, která jsou s nimi v rozporu.

3) Odstavce 1 a 2 se použijí obdobně na přistoupení k aktům revidujícím zakládající smlouvy Evropské unie.

4) Parlament, prezident Rumunska, vláda a soudní orgán zaručují dodržování závazků vyplývajících z aktu o přistoupení a z ustanovení odstavce 2.“

Občanský zákoník

22 Článek 1381 odst. 1 Codul civil (občanský zákoník) stanoví, že „[k]aždá újma zakládá právo na náhradu“.

Občanský soudní řád

23 Článek 82 odst. 1 Codul de procedură civilă (občanský soudní řád) stanoví:

„Pokud soud zjistí, že neexistuje důkaz o tom, že osoba, která jedná jménem účastníka řízení, je oprávněna jej zastupovat, poskytne krátkou lhůtu k nápravě [...]. Pokud k nápravě nedojde, návrh bude prohlášen za neplatný. [...]“

24 Článek 208 tohoto zákona stanoví:

„1) Není-li zákonem výslovně stanoveno jinak, je žalobní odpověď povinná.

2) Nepodání žalobní odpovědi ve lhůtě stanovené zákonem má za následek zánik práva žalovaného předložit důkazy a vznést námitky, s výjimkou námitky nedostatku podmínek řízení, pokud zákon nestanoví jinak.“

25 Článek 248 odst. 1 tohoto zákona zní:

„Soud nejprve rozhodne o procesních námitkách, jakož i o věcných námitkách, které zcela či zčásti vedou k tomu, že není nutné provést důkaz nebo případně posuzovat věc samou.“

Trestní řád

26 Článek 539 Codul de procedură penală (trestní řád) stanoví:

„1) Každý, kdo byl v průběhu trestního řízení protiprávně zbaven osobní svobody, má rovněž nárok na náhradu újmy.

2) O nezákonném zbavení osobní svobody musí být v závislosti na okolnostech rozhodnuto usnesením státního zástupce, konečným usnesením soudce odpovědného za věci týkající se práv a svobod nebo vyšetřujícího soudce, jakož i konečným usnesením nebo rozsudkem soudu, který věc projednává.“

27 Článek 541 odst. 1 a 2 tohoto zákona stanoví:

„1) Žalobu na náhradu újmy může podat osoba, která je k tomu oprávněna podle článků 538 a 539, a po smrti této osoby mohou v řízení pokračovat či takovou žalobu podat osoby, které byly závislé na zemřelém v okamžiku jeho smrti.

2) Žalobu lze podat ve lhůtě 6 měsíců ode dne, kdy se rozhodnutí soudu, usnesení státního zástupce nebo usnesení soudních orgánů, které konstatovaly justiční omyl nebo nezákonné zbavení osobní svobody, staly konečnými.“

Justiční zákony

28 Za účelem posílení nezávislosti a účinnosti soudnictví přijalo Rumunsko v průběhu roku 2004 v souvislosti s jednáními za účelem jeho přistoupení k Unii tři takzvané „justiční zákony“, a sice Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (zákon č. 303/2004 o postavení soudců a státních zástupců) ze dne 28. června 2004 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 826 ze dne 13. září 2005), Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (zákon č. 304/2004 o organizaci soudního systému) ze dne 28. června 2004 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 827 ze dne 13. září 2005) a Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (zákon č. 317/2004 o Vrchní radě soudců a státních zástupců) ze dne 1. července 2004 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 827 ze dne 13. září 2005). V letech 2017 až 2019 byly tyto zákony pozměněny prostřednictvím zákonů a mimořádných vládních nařízení přijatých na základě čl. 115 odst. 4 rumunské ústavy.

– *Zákon č. 303/2004*

29 Zákon č. 303/2004 byl novelizován zejména:

– Legea nr. 242/2018 (zákon č. 242/2018) ze dne 12. října 2018 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 868 ze dne 15. října 2018);

– Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2019 (mimořádné nařízení vlády č. 7/2019) ze dne 19. února 2019 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 137 ze dne 20. února 2019, dále jen „mimořádné nařízení č. 7/2019“).

30 Článek 96 takto pozměněného zákona č. 303/2004 (dále jen „zákon č. 303/2004 ve znění pozdějších předpisů“), stanoví:

- „1) Stát nese majetkovou odpovědnost za újmu způsobenou justičními omyly.
- 2) Odpovědnost státu je stanovena zákonem a nevyklučuje odpovědnost soudců a státních zástupců, kteří vykonávali své povinnosti ve zlé víře nebo s hrubou nedbalostí ve smyslu článku 99¹, ačkoli již nejsou ve funkci.
- 3) O justiční omyl se jedná v případě, že:
 - a) v rámci soudního řízení byly prováděny procesní úkony ve zjevném rozporu s normami hmotného a procesního práva, což vedlo k vážnému porušení práv, svobod a oprávněných zájmů dotčené osoby a byla tím způsobena újma, kterou nebylo možné napravit prostřednictvím řádného nebo mimořádného opravného prostředku;
 - b) byl vydán konečný rozsudek, který je zjevně v rozporu se zákonem nebo odporuje skutkovému stavu vyplývajícímu z důkazů získaných v řízení, pokud vážně porušuje práva, svobody a oprávněné zájmy dotčené osoby, a způsobil tak újmu, kterou nebylo možné napravit prostřednictvím řádného nebo mimořádného opravného prostředku.
- 4) Občanský soudní řád, trestní řád a další zvláštní zákony mohou stanovit zvláštní případy justičního omylu.
- 5) Poškozený může za účelem získání náhrady za způsobenou újmu jednat pouze vůči státu zastoupenému ministerstvem veřejných financí. Soudem příslušným k rozhodnutí o občanskoprávní žalobě je soud, v jehož obvodu má žalobce bydliště.
- 6) Jakékoliv částky dlužné z titulu odškodnění zaplatí stát nejpozději do jednoho roku ode dne oznámení konečného soudního rozhodnutí.
- 7) Ministerstvo veřejných financí do dvou měsíců od data oznámení konečného soudního rozhodnutí v řízení uvedeném v odstavci 6 postoupí věc soudní inspekci, aby zjistila, zda byl justiční omyl způsoben soudcem nebo státním zástupcem v důsledku toho, že své funkce vykonávali ve zlé víře nebo s hrubou nedbalostí, v souladu s postupem stanoveným v článku 74¹ zákona č. 317/2004, znovu vyhlášeného ve znění pozdějších změn.
- 8) Stát prostřednictvím ministerstva veřejných financí uplatní regresní nárok vůči soudci nebo státnímu zástupci, jestliže má v návaznosti na poradní zprávu soudní inspekce ve smyslu odstavce 7 a na své posouzení za to, že justiční omyl byl způsoben výkonem funkce ze strany soudce nebo státního zástupce ve zlé víře nebo s hrubou nedbalostí. Lhůta pro uplatnění regresního nároku činí 6 měsíců ode dne oznámení zprávy soudní inspekce.
- 9) O regresním nároku jedná a rozhoduje v prvním stupni civilní senát Curtea de Apel (odvolací soud) v obvodu bydliště žalovaného. Vykonává-li soudce nebo státní zástupce, vůči kterému je nárok uplatňován, své funkce u uvedeného odvolacího soudu nebo u státního zastupitelství přiřčeného k uvedenému odvolacímu soudu, uplatní se regresní nárok u sousedního odvolacího soudu podle volby žalobce.
- 10) Proti rozhodnutí vydanému v řízení popsaném v odstavci 9 lze podat odvolání k příslušnému senátu Înalta Curte de Casație i Justiție [(Nejvyšší kasační a soudní dvůr), Rumunsko].

11) Vrchní rada soudců a státních zástupců stanoví do šesti měsíců od vstupu tohoto zákona v platnost podmínky, lhůty a postupy pro povinné pojištění profesní odpovědnosti soudců a státních zástupců. Pojištění plně hradí soudce nebo státní zástupce a nesjednání pojištění nemůže zpozdít, snížit nebo vyloučit občanskoprávní odpovědnost soudce nebo státního zástupce za jakýkoliv justiční omyl způsobený výkonem jeho funkce ve zlé víře nebo s hrubou nedbalostí.“

31 Článek 99¹ zákona č. 303/2004, ve znění pozdějších předpisů, stanoví:

„1) Soudce nebo státní zástupce jedná ve zlé víře, pokud vědomě poruší hmotněprávní nebo procesní předpisy a má v úmyslu poškodit jinou osobu, nebo si je vědom toho, že porušení způsobí újmu jiné osobě.

2) Soudce nebo státní zástupce se dopustí hrubé nedbalosti, pokud zaviněně, závažným, nepochybným a neomluvitelným způsobem poruší předpisy hmotného nebo procesního práva.“

– *Zákon č. 304/2004*

32 Zákon č. 304/2004 byl novelizován zejména:

– Legea nr. 207/2018 (zákon č. 207/2018) ze dne 20. července 2018 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 636 ze dne 20. července 2018), který podle svého článku III nabyl účinnosti dne 23. října 2018 a do kapitoly 2 hlavy III, nadepsané „Státní zastupitelství“, zákona č. 304/2004 vložil oddíl 2¹ týkající se „SIIJ“, který obsahuje články 88¹ až 88¹¹ posledně uvedeného zákona;

– Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018 (mimořádné nařízení vlády č. 90/2018) ze dne 10. října 2018 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 862 ze dne 10. října 2018, dále jen „mimořádné nařízení vlády č. 90/2018“), které mimo jiné změnilo čl. 88² odst. 3 zákona č. 304/2004 a zavedlo odchýlný postup od článků 88³ až 88⁵ tohoto zákona za účelem prozatímního jmenování vedoucího státního zástupce, zástupce vedoucího státního zástupce a alespoň jedné třetiny státních zástupců SIIIJ;

– Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018 (mimořádné nařízení vlády č. 92/2018) ze dne 15. října 2018 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 874 ze dne 16. října 2018), kterým byl mimo jiné do článku 88² zákona č. 304/2004 vložen nový odstavec 5 a změněn čl. 88⁵ odst. 5 tohoto zákona;

– mimořádným nařízením č. 7/2019, kterým byl mimo jiné vložen do článku 88¹ zákona č. 304/2004 odstavec 6, jakož i do článku 88⁵ tohoto zákona odstavce 11¹ a 11² a do článku 88⁸ odst. 1 zákona č. 304/2004 písm. e), a kterým bylo pozměněno písm. d) článku 88⁸ odst. 1 tohoto zákona;

– Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (mimořádné nařízení vlády č. 12/2019, kterým se mění a doplňují některé normativní akty v oblasti soudnictví), ze dne 5. března 2019 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 185 ze dne 7. března 2019), jímž byly mimo jiné do zákona č. 304/2004 vloženy články 88¹⁰ a 88¹¹ týkající se zejména vysílání důstojníků a příslušníků kriminální policie k SIIIJ.

33 Článek 88¹ zákona č. 304/2004, který byl takto pozměněn (dále jen „zákon č. 304/2004 ve znění pozdějších předpisů“), stanoví:

„1) V rámci [státního zastupitelství při Nejvyšším kasačním a soudním dvoru] se zřizuje [SIII], který má výlučnou pravomoc v oblasti stíhání trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci, včetně vojenských soudců a státních zástupců a soudců a státních zástupců, kteří jsou členy Vrchní rady soudců a státních zástupců.

2) [SIII] má pravomoc i v oblasti trestního stíhání v případě, kdy jsou kromě osob uvedených v odstavci 1 stíhány i jiné osoby.

[...]

4) Vedením [SIII] je pověřen vedoucí státní zástupce [SIII] ve spolupráci se zástupcem vedoucího státního zástupce, kteří jsou jmenováni do těchto funkcí plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců za podmínek stanovených tímto zákonem.

5) [Nejvyšší státní zástupce] řeší kompetenční spory mezi [SIII] a ostatními útvary nebo jednotkami státního zastupitelství.

6) Odkazuje-li trestní řád nebo jiné zvláštní zákony ve věcech týkajících se trestných činů spadajících do příslušnosti [SIII] na ‚hierarchicky nadřazeného státního zástupce‘, rozumí se tím, že tento výraz označuje vedoucího státního zástupce útvaru a to včetně rozhodnutí přijatých před zahájením činnosti tohoto útvaru.“

34 Článek 88² tohoto zákona stanoví:

„1) [SII] vykonává své činnosti v souladu se zásadami legality, nestrannosti a hierarchické kontroly.

2) Pověření nebo dočasné přidělení státních zástupců k [SII] se zakazuje.

3) [SII] vykonává svou činnost v počtu patnácti státních zástupců.

4) Počet pracovních míst v [SII] může být změněn v závislosti na objemu činnosti usnesením [nejvyššího státního zástupce] na žádost vedoucího státního zástupce [SII] na základě souhlasného stanoviska pléna Vrchní rady soudců a státních zástupců.

5) Po dobu výkonu své funkce v [SII] mají státní zástupci [...] práva vyslaných státních zástupců za podmínek stanovených zákonem.“

35 Článek 88³ odst. 1 uvedeného zákona stanoví:

„Vedoucího státního zástupce [SII] jmenuje do funkce plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců v návaznosti na výběrové řízení, které spočívá v předložení plánu týkajícího se plnění úkolů specifických pro dané řídicí místo, jehož účelem je posoudit řídicí dovednosti, dovednosti účinného řízení zdrojů, schopnosti přijímat rozhodnutí a přijmout odpovědnost, schopnosti v oblasti komunikace a odolnosti vůči stresu, jakož i bezúhonnost kandidáta, jeho činnost jakožto státní zástupce a jeho vztah k takovým hodnotám specifickým pro toto povolání, jako je nezávislost soudnictví nebo dodržování základních práv a svobod.“

36 Článek 88⁴ odst. 1 tohoto zákona stanoví:

„Zástupce vedoucího státního zástupce [SIII] jmenuje do funkce plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců na základě odůvodněného návrhu vedoucího státního zástupce [SII], a to ze státních zástupců, kteří do [SII] již byli jmenováni.“

37 Článek 88⁵ zákona č. 304/2004 zní takto:

„1) [SIII] zaměstnává státní zástupce jmenované plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců v návaznosti na výběrové řízení v mezích míst stanovených v plánu pracovních míst schváleném v souladu se zákonem, na dobu tří let s možností prodloužení na celkovou dobu maximálně devíti let.

2) Výběrové řízení probíhá před komisí pověřenou organizací výběrového řízení složenou podle čl. 88³ odst. 2, jejíž součástí je ze zákona vedoucí státní zástupce [SII].

[...]

11) Jmenování na pozici státního zástupce u [SIII] provádí plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců v mezích neobsazených míst a v pořadí podle počtu získaných bodů.

11¹) Členové výběrové komise uvedení v předchozím článku jsou nestranní a hlasují v plénu Vrchní rady soudců a státních zástupců.

11²) Výběrové komise stanovené v článku 88³ a příp. v článku 88⁵ vykonávají legálně činnost za přítomnosti alespoň tří členů.

12) Postupy jmenování, pokračování ve funkci a odvolávání z řídicích a výkonných funkcí v rámci [SIII] budou podrobně upraveny v pravidlech schválených plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců.“

38 Článek 88⁷ tohoto zákona stanoví:

„1) Státní zástupci jmenovaní do [SIII] mohou být odvoláni plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců na základě odůvodněné žádosti vedoucího státního zástupce [SII] v případě neuspokojivého plnění úkolů specifických pro tuto pozici, byla-li uložena kárná sankce.

2) V případě odvolání se státní zástupce vrací ke svému původnímu státnímu zastupitelství a získá platovou třídu a plat odpovídající platové třídě a platu, který pobíral předtím, nebo který získal v návaznosti na povýšení za podmíněk stanovených zákonem v průběhu výkonu funkcí v [SII].“

39 Článek 88⁸ odst. 1 uvedeného zákona stanoví:

„Pravomoci [SII] jsou následující:

- a) vést trestní stíhání za podmínek stanovených [trestním řádem], pokud jde o trestné činy spadající do jeho působnosti;
- b) předkládat věci soudům, aby přijaly opatření stanovená zákonem a rozhodly ve věcech týkajících se trestných činů stanovených v písm. a);
- c) vytvořit a aktualizovat databázi údajů o trestných činech, které spadají do oblasti jeho působnosti;

[...]

e) vykonávat další pravomoci stanovené zákonem.“

40 Článek II mimořádného nařízení č. 90/2018 stanoví:

„1) Odchylně od článků 88³ až 88⁵ zákona č. 304/2004 o organizaci soudního systému, znovu vyhlášeného, ve znění pozdějších změn a doplňků, do ukončení výběrových řízení pořádaných za účelem obsazení místa vedoucího státního zástupce [SIII] a výkonných funkcí státního zástupce [SIII] a do potvrzení výsledků těchto výběrových řízení budou funkce vedoucího státního zástupce a alespoň jedné třetiny výkonných funkcí státního zástupce dočasně vykonávány státními zástupci, kteří splňují podmínky stanovené zákonem pro jmenování na tyto pozice, kteří jsou vybráni komisí pověřenou organizací výběrového řízení složenou podle čl. 88³ odst. 2 zákona č. 304/2004, znovu vyhlášeného, ve znění pozdějších změn a doplňků.

2) Výběr kandidátů provádí komise pověřená organizací výběrového řízení stanovená v odstavci 1 postupem, který proběhne do pěti dnů po jeho zahájení předsedou Vrchní rady soudců a státních zástupců. Komise pověřená organizací výběrového řízení vykonává svou činnost za přítomnosti nejméně tří členů.

[...]

10) K zajištění akceschopnosti [SIII] ve lhůtě pěti kalendářních dní od nabytí účinnosti tohoto mimořádného nařízení poskytne [nejvyšší státní zástupce] personální a materiální zdroje nezbytné k jeho fungování, včetně pomocných specializovaných zaměstnanců, důstojníků a příslušníků justiční policie, specialistů a jiných kategorií zaměstnanců.

11) S účinností ode dne zahájení činnosti [SIII] převezme tento útvar věci spadající do jeho pravomoci, které jsou vedeny u národního ředitelství pro boj proti korupci a jiných úseků státního zastupitelství, jakož i spisy vedené ve věcech týkajících se trestných činů upravených v článku 88¹ odst. 1 zákona č. 304/2004, znovu vyhlášeného, ve znění pozdějších změn a doplňků, které byly skončeny přede dnem, kdy [SIII] zahájilo svou činnost.“

41 Zavedení tohoto odchylovacího se postupu bylo odůvodněno v souladu s body odůvodnění mimořádného nařízení č. 90/2018 následovně:

„S ohledem na skutečnost, že podle čl. III odst. 1 zákona č. 207/2018, kterým se mění a doplňuje zákon č. 304/2004 o organizaci soudního systému, ‚[SIII] zahájí činnost ve lhůtě tří měsíců po nabytí účinnosti tohoto zákona‘, tedy 23. října 2018,

vzhledem k tomu, že do současné doby Vrchní rada soudců a státních zástupců ve lhůtě stanovené právními předpisy neukončila postup, jehož cílem je zahájit činnost [SIII],

s ohledem na skutečnost, že zákon výslovně stanoví pravomoc tohoto útvaru trestně stíhat trestné činy spáchané soudci a státními zástupci, a to i vojenskými soudci a státními zástupci a soudci a státními zástupci, kteří jsou členy Vrchní rady soudců a státních zástupců, jakož i na skutečnost, že od 23. října 2018, dne stanoveného zákonem, k němuž má útvar zahájit činnost, národní ředitelství pro boj proti korupci a další státní zastupitelství již nebudou mít pravomoc k trestnímu stíhání trestných činů spáchaných těmito osobami, čímž by byla vážně narušena soudní řízení ve věcech spadajících do pravomoci útvaru, a mohla by vzniknout institucionální blokáda,

s ohledem na skutečnost, že platný zákon neobsahuje přechodná pravidla upravující konkrétní podmínky, za nichž [SIII] zahájí činnost v případě překročení lhůty stanovené zákonem č. 207/2018, a že je nezbytné přijmout naléhavá legislativní opatření upravující jednoduchý postup, který se odchyluje od článků 88³ až 88⁵ zákona č. 304/2004, znovu vyhlášeného, ve znění změn a doplňků, za

účelem prozatímního jmenování vedoucího státního zástupce, zástupce vedoucího státního zástupce a alespoň jedné třetiny státních zástupců útvaru, což umožní útvaru zahájit činnost ve lhůtě stanovené zákonem, a sice 23. října 2018,

vzhledem k tomu, že výše uvedená situace je mimořádnou situací, jejíž právní úprava nemůže být odložena“.

– *Zákon č. 317/2004*

42 Zákon č. 317/2004 byl novelizován zejména:

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2018 (mimořádné nařízení vlády č. 77/2018) ze dne 5. září 2018 (*Monitorul Oficial al României*, č. 767 ze dne 5. září 2018, dále jen „mimořádné nařízení č. 77/2018“), kterým byly na základě jeho článku I do článku 67 zákona č. 317/2004 vloženy odstavce 7 a 8;
- Legea nr. 234/2018 (zákon č. 234/2018) ze dne 4. října 2018 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 850 ze dne 8. října 2018), který mimo jiné pozměnil články 65 a 67 zákona č. 317/2004 a vložil do tohoto zákona článek 74¹;
- mimořádným nařízením č. 7/2019.

43 Článek 65 odst. 1 až 3 zákona č. 317/2004 ve znění před nabytím účinnosti zákona č. 234/2018 stanovil:

„1) Prostřednictvím reorganizace soudního inspektorátu se zřizuje soudní inspekce jakožto orgán s právní subjektivitou v rámci Vrchní rady soudců a státních zástupců se sídlem v Bukurešti.

2) Vedoucím soudní inspekce je hlavní inspektor ve spolupráci se zástupcem hlavního inspektora, kteří jsou jmenováni na základě výběrového řízení pořádaného Vrchní radou soudců a státních zástupců.

3) Soudní inspekce jedná v souladu se zásadou funkční nezávislosti a prostřednictvím soudních inspektorů jmenovaných v souladu se zákonem provádí analýzy, ověřování a kontroly ve specifických oblastech činnosti.“

44 Článek 67 tohoto zákona zněl:

„1) Hlavní inspektor a zástupce hlavního inspektora jsou jmenováni plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců z řad soudních inspektorů činných ve funkci v návaznosti na výběrové řízení, které spočívá v předložení plánu týkajícího se výkonu funkcí specifických pro dané řídicí místo a v písemné zkoušce ověřující znalosti v oblasti řízení, komunikace, lidských zdrojů, schopnosti kandidáta přijímat rozhodnutí a převzít odpovědnost, odolnost uchazeče vůči stresu, jakož i v psychologickém testu.

2) Výběrové řízení organizuje Vrchní rada soudců a státních zástupců podle pravidel schválených rozhodnutím pléna Vrchní rady soudců a státních zástupců [...].

3) Pořádání výběrových řízení na pozici hlavního inspektora a zástupce hlavního inspektora se vyhlašuje nejméně tři měsíce před jejich konáním.

4) Funkční období hlavního inspektora a zástupce hlavního inspektora je tříleté a opakované jmenování je možné pouze jednou v souladu s ustanoveními odst. 1.

5) Hlavní inspektor a zástupce hlavního inspektora mohou být odvoláni z funkce plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců v případě, že neplní své řídicí pravomoci nebo je neplní náležitě. O odvolání se rozhoduje na základě výroční zprávy o auditu podle článku 68.

6) Proti rozhodnutí o odvolání přijatému plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců lze podat opravný prostředek do 15 dnů od jeho doručení, a to k senátu pro správní a daňové spory při Înalta Curte de Casație și Justiție [(Nejvyšší kasační a soudní dvůr, Rumunsko)]. Podáním opravného prostředku se odkládá vykonatelnost rozhodnutí Vrchní rady soudců a státních zástupců. Rozhodnutí o opravném prostředku je nezvratné.

7) Uvolní-li se místo hlavního inspektora, případně zástupce hlavního inspektora soudní inspekce po skončení jejich funkčního období, vykonává funkci dočasně hlavní inspektor, případně zástupce hlavního inspektora, jejichž funkční období skončilo, a to až do dne, kdy je toto místo obsazeno za podmínek stanovených zákonem.

8) Skončí-li funkční období hlavního inspektora z jiného důvodu, než je uplynutí funkčního období, nahrazuje jej zástupce hlavního inspektora, a to až do dne, kdy je toto místo obsazeno za podmínek stanovených zákonem. Skončí-li funkční období zástupce hlavního inspektora z jiného důvodu, než je uplynutí funkčního období, nahrazuje jej soudní inspektor, kterého jmenuje hlavní inspektor, a to až do dne, kdy je toto místo obsazeno za podmínek stanovených zákonem.“

45 Článek 74¹ zákona č. 317/2004 vložený zákonem č. 234/2018 stanoví:

„1) Na základě předložení věci Ministerstvu financí v případech a lhůtách stanovených v článku 96 zákona č. 303/2004, znovu vyhlášeného ve znění pozdějších změn a doplňků, provede soudní inspekce šetření za účelem určení, zda justiční omyl soudce nebo státního zástupce byl způsoben výkonem jeho povinností ve zlé víře nebo s hrubou nedbalostí.

2) Šetření podle odstavce 1 bude ukončeno do 30 dnů ode dne podání podnětu. Je-li to odůvodněné, může hlavní inspektor nařídít prodloužení lhůty až o 30 dní. Maximální lhůta pro vyšetření věci nesmí překročit 120 dnů.

3) Šetření provádí výbor složený ze tří soudců – soudních inspektorů nebo tří státních zástupců – soudních inspektorů (podle funkce zastávané dotyčnou osobou). Pokud se věc týká současně soudců i státních zástupců, jsou pro posouzení skutkových okolností ustaveny dvě samostatné komise podle funkce zastávané dotčenými osobami.

4) V průběhu šetření jsou vyšetřovaní soudci a státní zástupci povinni účastnit se jednání; každé odmítnutí z jejich strany účastnit se nebo učinit prohlášení bude řádně zaznamenáno do protokolu a nijak nebrání provedení šetření. Dotčený soudce nebo státní zástupce mají právo seznámit se se všemi úkony v rámci šetření a požadovat zprošňující důkazy. Inspektoři mohou vyslechnout všechny ostatní osoby dotčené ve věci, která vyžaduje tato šetření.

5) Zpráva uvede zhodnocení provedených šetření a nashromážděných důkazů, aby soudní inspekce mohla určit, zda se soudce nebo státní zástupce dopustil jednání ve zlé víře nebo hrubé nedbalosti, které vedlo k justičnímu omylu.

6) Šetření uvedená v odstavci 1 se provedou i tehdy, pokud soudce nebo státní zástupce již nevykonávají své funkce.

7) Zpráva se předá ministerstvu financí a dotyčnému soudci či státnímu zástupci.

8) Zpráva uvedená v odstavci 5 musí být potvrzena hlavním inspektorem. Ten může nařídít, s uvedením důvodů, pouze jednou provedení doplňujícího šetření. Toto doplňující šetření provede komise ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy bylo nařízeno hlavním inspektorem.“

46 Článek II mimořádného nařízení č. 77/2018 upřesňuje:

„Ustanovení čl. 67 odst. 7 zákona č. 317/2004 o Vrchní radě soudců a státních zástupců, znovu vyhlášeného, ve znění pozdějších změn a doplňků provedených tímto mimořádným nařízením, se použijí rovněž na případy, kdy je k datu nabytí účinnosti tohoto mimořádného nařízení neobsazena pozice hlavního inspektora nebo případně zástupce hlavního inspektora soudní inspekce.“

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

Skutečnosti společné pro spory v původních řízeních

- 47 Sporům v původních řízeních předcházela rozsáhlá reforma v oblasti soudnictví a boje proti korupci v Rumunsku, která je od roku 2007 sledována na úrovni Unie v rámci mechanismu pro spolupráci a ověřování zavedeného rozhodnutím 2006/928 při přistoupení Rumunska k Evropské unii (dále jen „MSO“).
- 48 V letech 2017 až 2019 rumunský zákonodárce několikrát novelizoval zákony č. 303/2004, 304/2004 a 317/2004. Žalobci v původních řízeních zpochybňují slučitelnost některých změn, zejména těch, které se týkají organizace soudní inspekce (věc C-83/19), zřízení SIIJ v rámci státního zastupitelství (věci C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19), jakož i režimu osobní odpovědnosti soudců a státních zástupců (věc C-397/19) s unijní právem.
- 49 Na podporu svých žalob odkazují žalobci v původních řízeních na zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokroku Rumunska v rámci mechanismu pro spolupráci a ověřování ze dne 25. ledna 2017 [COM(2017) 44 final, dále jen „zpráva o MSO z ledna 2017“], ze dne 15. listopadu 2017 [COM(2017) 751] a ze dne 13. listopadu 2018 [COM(2018) 851 final, dále jen „zpráva o MSO z listopadu 2018“], stanovisko Evropské komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise) č. 924/2018 ze dne 20. října 2018 k návrhům na změnu zákona č. 303/2004 o postavení soudců a státních zástupců, zákona č. 304/2004 o organizaci soudnictví a zákona č. 317/2004 o Vrchní radě soudců a státních zástupců [(CDL-AD(2018)017], zprávu Skupiny států proti korupci (GRECO) o Rumunsku, přijatou dne 23. března 2018 [Greco-AdHocRep(2018)2], stanovisko Poradní rady evropských soudců (CCJE) ze dne 25. dubna 2019 [CCJE-BU(2019)4], jakož i stanovisko Poradní rady evropských státních zástupců ze dne 16. května 2019 [CCPE-BU(2019)3]. Podle žalobců totiž tyto zprávy a tato stanoviska obsahují kritiku ustanovení přijatých Rumunskem v letech 2017 až 2019 z hlediska účinnosti boje proti korupci a zajištění nezávislosti soudní moci a obsahují doporučení za účelem změny, pozastavení nebo zrušení těchto ustanovení *ab initio*.
- 50 Předkládající soudy si v této souvislosti kladou otázku ohledně povahy a právních účinků MSO, jakož i dosahu zpráv vypracovaných Komisí na jeho základě. Tyto soudy uvádějí, že cílem MSO, zřízeného na základě článků 37 a 38 aktu o přistoupení, je napravit nedostatky reforem provedených v Rumunsku v oblasti organizace soudnictví a boje proti korupci, aby tento stát mohl plnit povinnosti vyplývající ze statusu členského státu. Dodávají, že zprávy vypracované Komisí v rámci MSO mají zejména za cíl usměrnit úsilí rumunských orgánů a formulují zvláštní požadavky a doporučení. Podle uvedených soudů je třeba mít za to, že obsah, právní povaha a doba trvání uvedeného mechanismu spadají do působnosti smlouvy o přistoupení, takže požadavky uvedené v těchto zprávách musí být pro Rumunsko závazné.

51 V této souvislosti předkládající soudy poukazují na několik rozsudků Curtea Constituțională (Ústavní soud, Rumunsko), které se těmito otázkami zabývaly, včetně rozsudku č. 104 ze dne 6. března 2018. Podle tohoto rozsudku nemá unijní právo přednost před rumunským ústavním pořádkem a rozhodnutí 2006/928 nemůže představovat referenční normu při kontrole ústavnosti podle článku 148 Ústavy, jelikož toto rozhodnutí bylo přijato před přistoupením Rumunska k Unii a nebylo předmětem výkladu Soudního dvora ohledně otázky, zda jeho obsah, právní povaha a doba trvání spadají do působnosti smlouvy o přistoupení.

Věc C-83/19

52 Podáním zapsaným do rejstříku soudu dne 27. srpna 2018 podalo sdružení Fórum soudců v Rumunsku soudní inspekci žádost o sdělení statistických informací o její činnosti za období let 2014-2018, zejména o počtu zahájených kárných řízení, o důvodech jejich zahájení a výsledku, jakož i informací o dohodě o spolupráci uzavřené mezi soudní inspekcí a Serviciul Român de Informații (rumunská zpravodajská služba) a účasti této služby na prováděných šetřeních.

53 Vzhledem k tomu, že Fórum soudců v Rumunsku mělo za to, že soudní inspekce odpověděla na tuto žádost, která se týkala informací veřejného zájmu, pouze částečně, a nesplnila tak své zákonné povinnosti, podalo dne 24. září 2018 k Tribunalul Olt (soud prvního stupně v Olt, Rumunsko) žalobu, kterou se domáhalo toho, aby bylo soudní inspekci nařízeno sdělit příslušné informace.

54 Dne 26. října 2018 předložila soudní inspekce tomuto soudu žalobní odpověď, v níž tvrdila, že subjektivní práva, která má Fórum soudců v Rumunsku na základě Lege nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public (zákon č. 544/2001 o volném přístupu k informacím veřejného zájmu) ze dne 12. října 2001 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 663 ze dne 23. října 2001), nebyla porušena a že žaloba musí být zamítnuta. Žalobní odpověď byla podepsána Lucianem Netejoruem, který byl uveden jako hlavní inspektor soudní inspekce.

55 Ve své replice vzneslo Fórum soudců v Rumunsku námitku vycházející z toho, že osoba, která podepsala žalobní odpověď, nedoložila, že má postavení, na jehož základě může jednat za soudní inspekci. Toto sdružení vysvětlilo, že L. Netejoru byl sice od 1. září 2015 skutečně jmenován hlavním inspektorem soudní inspekce rozhodnutím pléna Vrchní rady soudců a státních zástupců ze dne 30. června 2015, jeho funkční období na dobu tří let však uplynulo dne 31. srpna 2018, tedy před datem podání žalobní odpovědi.

56 Je pravda, že podle tvrzení Fóra soudců v Rumunsku ustanovení čl. 67 odst. 7 novelizovaného zákona č. 317/2004 stanoví, že v případě, že se uvolní místo hlavního inspektora po uplynutí jeho funkčního období, zastává dočasně tuto funkci hlavní inspektor, jehož funkční období skončilo, až do dne, kdy je toto místo obsazeno za podmínek stanovených zákonem. Tato ustanovení vycházející z mimořádného nařízení č. 77/2018 jsou však podle názoru tohoto sdružení protiústavní, neboť zasahují do pravomocí Vrchní rady soudců a státních zástupců ke jmenování hlavního inspektora a zástupce hlavního inspektora soudní inspekce, vyplývajících z její úlohy garanta nezávislosti soudnictví zakotvené v čl. 133 odst. 1 Ústavy, a v případě, že se tato místa uvolní, k určení náhradníků v těchto funkcích. Toto mimořádné nařízení bylo podle tvrzení uvedeného sdružení přijato za tím účelem, aby mohly být jmenovány určité osoby, jak vyplývá z odůvodnění uvedeného nařízení.

57 Fórum soudců v Rumunsku doplnilo, že vzhledem k rozsáhlým pravomocem hlavního inspektora a jeho zástupce je mimořádné nařízení č. 77/2018 v rozporu se zásadou nezávislosti soudců, jejíž garantování je v souladu s judikaturou Soudního dvora inherentní jejich poslání a je vyžadováno na základě článku 19 SEU, což potvrzuje zpráva o MSO z listopadu 2018. Hlavní inspektor a jeho zástupce mají totiž pravomoci v oblasti kontroly výběru soudních inspektorů, jmenování soudních inspektorů pověřených vedením, kontrolou činnosti inspekce, jakož i vedením kárného řízení.

- 58 Fórum soudců v Rumunsku z toho vyvodilo, že žalobní odpověď musí být v rozsahu, v němž byla podepsána osobou jmenovanou na místo hlavního inspektora soudní inspekce na základě protiústavních ustanovení, která jsou také v rozporu s unijním právem, vyňata ze spisu v souladu s relevantními ustanoveními občanského soudního řádu.
- 59 Soudní inspekce odpověděla, že L. Netejoru je legálně oprávněn za ni jednat na základě rozhodnutí pléna Vrchní rady soudců a státních zástupců ze dne 30. června 2015 a čl. 67 odst. 7 zákona č. 317/2004.
- 60 Tribunalul Olt (soud prvního stupně v Olt) uvádí, že úvahy předložené Fórem soudců v Rumunsku vyvolávají otázku, zda požadavek nezávislosti soudů ukládá členským státům, aby přijaly nezbytná opatření k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých unijním právem Unie a zejména zaručily nezávislost kárného řízení týkajícího se soudců odstraněním veškerých rizik spojených s politickým vlivem na průběh takového řízení, jako jsou například rizika spojená s přímým, byť jen prozatímním, jmenováním vedoucích členů orgánu pověřeného vedením takového řízení vládou.
- 61 V tomto kontextu je třeba vyjasnit status a právní účinky zpráv vypracovaných Komisí na základě MSO, aby předkládající soud mohl rozhodnout o procesní námitce vycházející z toho, že osoba, která podepsala žalobní odpověď, nebyla oprávněna zastupovat žalovanou v původním řízení, a o tom, jak naložit s uvedenou žalobní odpovědí, jakož i s důkazy a výjimkami, jichž se tato strana dovolává. Pokud Soudní dvůr rozhodne, že MSO je závazný a primární právo Unie brání přijetí takových ustanovení, jako jsou ustanovení mimořádného nařízení č. 77/2018, bylo by jednání za soudní inspekci ke dni podání žalobní odpovědi bez právního základu, a to bez ohledu na pozdější přijetí rozhodnutí pléna Vrchní rady soudců a státních zástupců o jmenování L. Netejorua do funkce hlavního inspektora soudní inspekce.
- 62 Za těchto okolností se Tribunalul Olt (soud prvního stupně v Olt, Rumunsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být [MSO], zřízený rozhodnutím [2006/928], považován za akt přijatý orgánem Evropské unie ve smyslu článku 267 SFEU, který může podléhat výkladu [Soudního dvora]?
 - 2) Spadá obsah, povaha a doba trvání [MSO], který byl zřízen rozhodnutím [2006/928], do oblasti působnosti [smlouvy o přistoupení]? Jsou požadavky stanovené ve zprávách vypracovaných v rámci tohoto mechanismu pro Rumunsko závazné?
 - 3) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU vykládán v tom smyslu, že členské státy zavazuje k tomu, aby stanovily nezbytná opatření k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, konkrétně záruky nezávislého kárného řízení pro rumunské soudce, a odstranily veškerá rizika spojená s politickým vlivem na vedení takových řízení, jako je například přímé jmenování vedení soudní inspekce vládou, byť by bylo dočasné?
 - 4) Musí být článek 2 SEU vykládán v tom smyslu, že členské státy musí dodržovat kritéria právního státu, vyžadovaná rovněž ve zprávách vypracovaných v rámci [MSO] stanoveného v rozhodnutí [2006/928], v případě postupů přímého jmenování vedení soudní inspekce vládou, byť by bylo dočasné?“
- 63 Usnesením ze dne 8. února 2019 Curtea de Apel Craiova (odvolací soud v Craiova, Rumunsko) postoupil na návrh soudní inspekce věc v původním řízení Tribunalul Mehedinți (soud prvního stupně v Mehedinți, Rumunsko), přičemž provedené procesní úkony zůstaly zachovány.

- 64 Za těchto podmínek se Tribunalul Olt (soud prvního stupně v Olt) usnesením ze dne 12. února 2019 prohlásil za nepřislušný ve věci v původním řízení, předal spis Tribunalul Mehedintți (soud prvního stupně v Mehedintți) a informoval Soudní dvůr o této okolnosti, přičemž upřesnil, že mu žádost o rozhodnutí o předběžné otázce zůstává předložena.

Věc C-127/19

- 65 Dne 13. prosince 2018 podalo Fórum soudců Rumunska a Hnutí na obranu stavu státních zástupců ke Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitești, Rumunsko) žalobu na zrušení rozhodnutí přijatých plénem Vrchní rady soudců a státních zástupců dne 19. září 2018, a to rozhodnutí č. 910, kterým byla schválena pravidla jmenování státních zástupců do vedoucích funkcí v SIIJ a jejich odvolávání z funkce, a rozhodnutí č. 911, kterým byla schválena pravidla jmenování státních zástupců do výkonných funkcí SIIJ, jejich setrvání ve funkci a odvolávání. Na podporu své žaloby tato sdružení uvedla, že uvedená rozhodnutí porušují zejména článek 148 rumunské ústavy, podle něhož je Rumunsko povinno dodržovat povinnosti vyplývající ze Smluv, jejichž je stranou.
- 66 Předkládající soud poznamenává, že rozhodnutí dotčená v původních řízeních představují správní akty normativní povahy a že byla přijata na základě čl. 88⁵ odst. 12 zákona č. 304/2004, ve znění pozdějších předpisů, který byl zaveden zákonem č. 207/2018. Stran vytvoření SIIJ Curtea Constituțională (Ústavní soud) ve svém rozsudku č. 33 ze dne 23. ledna 2018 zamítl výtky namítající, že toto vytvoření je v rozporu s unijním právem, a tedy s povinnostmi vyplývajícími z článku 148 rumunské ústavy, jelikož na podporu těchto výtek se nelze účinně dovolávat žádného závazného unijního aktu.
- 67 Žalobci v původním řízení, kteří odkazují na zprávy a stanoviska uvedené v bodě 49 tohoto rozsudku, mají nicméně za to, že vytvoření SIIJ jako takové, stejně jako způsoby jeho fungování, jakož i jmenování a odvolávání státních zástupců jsou v rozporu s unijním právem a zejména s požadavky vyplývajícími z MSO.
- 68 Předkládající soud uvádí, že když MSO a zprávy vypracované Komisí v rámci tohoto mechanismu zakládají povinnost, kterou musí splnit rumunský stát, mají takovou povinnost rovněž správní orgány, jako je Vrchní rada soudců a státních zástupců, když přijímá takové odvozené právní předpisy, jako jsou právní předpisy uvedené v bodě 65 tohoto rozsudku, jakož i vnitrostátní soudy. S ohledem zejména na vývoj judikatury Curtea Constituțională (Ústavní soud) uvedené v bodě 66 tohoto rozsudku však vyřešení sporu v původním řízení vyžaduje podle předkládajícího soudu vyjasnění povahy a právních účinků MSO, jakož i zpráv přijatých na jeho základě.
- 69 Kromě toho má předkládající soud pochybnosti o tom, zda zásady unijního práva, zejména zásady právního státu, loajální spolupráce a nezávislosti soudců, brání vnitrostátní právní úpravě SIIJ. Konkrétně by tomuto útvaru mohly být účelově předloženy věci s cílem odejmout specializovaným státním zastupitelstvím určité probíhající citlivé případy v oblasti boje proti korupci, a narušit tak účinnost tohoto boje.
- 70 Za těchto okolností se Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitești) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být [MSO], zřízený rozhodnutím [2006/928], považován za akt přijatý orgánem Unie ve smyslu článku 267 SFEU, který může podléhat výkladu [Soudního dvora]?
- 2) Spadá obsah, povaha a doba trvání [MSO], který byl zřízen rozhodnutím [2006/928], do oblasti působnosti [smlouvy o přistoupení]? Jsou požadavky stanovené ve zprávách vypracovaných v rámci tohoto mechanismu pro Rumunsko závazné?

- 3) Musí být článek 2, ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU, vykládán v tom smyslu, že povinnost Rumunska dodržovat požadavky uložené ve zprávách vypracovaných v rámci [MSO], zřízeného rozhodnutím [2006/928], spadá pod povinnost členského státu dodržovat zásady právního státu?
 - 4) Brání článek 2 SEU, konkrétně povinnost respektovat hodnoty právního státu, právním předpisům, na jejichž základě je zřízen a organizován [SIIJ], a to v rámci [státního zastupitelství při Nejvyšším kasačním a soudním dvoru] z důvodu možnosti vykonávat nepřímý nátlak na soudce a státní zástupce?
 - 5) Brání zásada nezávislosti soudců, zakotvená v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU a v článku 47 [Listiny], jak je vykládána judikaturou Soudního dvora (rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117), zřízení [SIIJ], a to v rámci [státního zastupitelství při Nejvyšším kasačním a soudním dvoru] s ohledem na pravidla pro jmenování/odvolávání státních zástupců, kteří jsou součástí [SIIJ], na podmínky pro výkon funkcí v rámci tohoto útvaru, jakož i na způsob, jakým je stanovena působnost, v souvislosti s omezeným počtem míst v rámci tohoto útvaru?“
- 71 Dopisem ze dne 15. června 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 1. července 2020, informoval Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitești) Soudní dvůr, že usnesením ze dne 10. června 2019 Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr) postoupil věc na návrh Vrchní rady soudců a státních zástupců Curtea de Apel Alba Iulia (odvolací soud v Karlovském Bělehradě, Rumunsko). V tomto dopise bylo uvedeno, že procesní úkony učiněné Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitești) zůstávají zachovány.

Věc C-195/19

- 72 PJ podal u státního zastupitelství u Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko) trestní oznámení proti QK z důvodu zneužití pravomoci. Na podporu tohoto oznámení tvrdil, že se QK dopustil tohoto trestného činu v rámci výkonu své funkce soudce, když zamítl jako neopodstatněnou žalobu týkající se sporu daňové povahy s daňovou správou, aniž dodržel svou zákonnou povinnost odůvodnit své rozhodnutí ve lhůtě 30 dnů po jeho vyhlášení. PJ rovněž tvrdil, že z důvodu chybějícího odůvodnění nemohl proti tomuto rozhodnutí podat opravný prostředek.
- 73 Státní zástupce pověřený vyřízením trestního oznámení nejprve usnesením ze dne 28. září 2018 rozhodl o zahájení trestního stíhání proti QK, avšak nakonec toto stíhání usnesením ze dne 1. října 2018 zastavil z důvodu, že tvrzené zneužití pravomoci nebylo prokázáno.
- 74 Proti tomuto usnesení podal PJ dne 18. října 2018 stížnost.
- 75 Dne 24. října 2018 státní zastupitelství při Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) postoupilo v souladu s článkem 88¹ zákona č. 304/2004, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s článkem III zákona č. 207/2018, stížnost SIIJ, jelikož se týkala osoby v postavení soudce nebo státního zástupce.
- 76 Vzhledem k tomu, že zástupce vedoucího státního zástupce tohoto útvaru zamítl stížnost jako neopodstatněnou, podal PJ žalobu ke Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti).
- 77 Předkládající soud upřesňuje, že pokud by žalobě PJ vyhověl, musel by věc postoupit SIIJ, takže vyvstává otázka, zda je vnitrostátní právní úprava, kterou byl tento útvar zřízen, v souladu s unijním právem. V případě záporné odpovědi na tuto otázku by musely být všechny úkony provedené SIIJ prohlášeny za neplatné. Podle předkládajícího soudu musí být výklad Soudního dvora zohledněn také při určení toho oddělení státního zastupitelství, které bude v budoucnosti příslušné k rozhodnutí o trestním oznámení PJ.

- 78 Podle předkládajícího soudu je v tomto kontextu třeba položit si s ohledem na závěry zprávy o MSO z listopadu 2018 otázku ohledně právních účinků MSO, neboť v případě, že by byl tento mechanismus pro Rumunsko závazný, bude muset být pozastavena platnost ustanovení vnitrostátního práva o zřízení SIIJ. Obecněji a nezávisle na závazném charakteru uvedeného mechanismu vyvstává otázka, zda čl. 67 odst. 1 SFEU, čl. 2 první věta SEU a čl. 9 první věta SEU brání zřízení takového útvaru, jako je SIIJ, který má výlučnou pravomoc k vyšetřování všech druhů trestných činů spáchaných soudci nebo státními zástupci. V tomto ohledu předkládající soud poznamenává, že plně souhlasí se závěry obsaženými ve stanovisku Benátské komise uvedeném v bodě 49 tohoto rozsudku.
- 79 Nakonec předkládající soud uvádí, že s ohledem na judikaturu Curtea Constituțională (Ústavní soud) uvedenou v bodě 51 tohoto rozsudku existuje vážné riziko, že odpovědi Soudního dvora na tyto otázky nebudou mít ve vnitrostátním právu žádný účinek.
- 80 Za těchto okolností se Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Jsou [MSO], zřízený rozhodnutím [2006/928], a požadavky stanovené ve zprávách vypracovaných v rámci tohoto mechanismu pro Rumunsko závazné?
- 2) Brání čl. 67 odst. 1 SFEU, jakož i čl. 2 první věta a čl. 9 první věta SEU vnitrostátní právní úpravě zřizující útvar státního zastupitelství, který má výlučnou pravomoc v oblasti vyšetřování všech druhů trestných činů spáchaných soudci nebo státními zástupci?
- 3) Brání zásada přednosti [unijního] práva, která je zakotvena v rozsudku ze dne 15. července 1964, Costa (6/64, EU:C:1964:66), a v následně ustálené judikatuře Soudního dvora, vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje takovému politicko-soudnímu orgánu, jako je Curtea Constituțională a României (Ústavní soud Rumunska), aby porušil výše uvedenou zásadu prostřednictvím rozhodnutí, proti nimž nelze podat žádný opravný prostředek?“

Věc C-291/19

- 81 V prosinci 2015 a únoru 2016 podal SO trestní oznámení proti několika státním zástupcům a soudcům pro zneužití pravomocí a členství ve zločinecké skupině. Tato oznámení byla zapsána do rejstříku útvaru pro boj proti trestným činům, které jsou považovány za trestné činy korupce, při Direcția Națională Anticorupție (DNA) (Národní ředitelství pro boj proti korupci, Rumunsko), které je podřízeno státnímu zastupitelství Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr).
- 82 Usnesením ze dne 8. září 2017 nařídil příslušný státní zástupce tohoto oddělení zastavení řízení o uvedených oznámeních. Stížnost podaná proti tomuto usnesení byla zamítnuta usnesením vedoucího státního zástupce uvedeného oddělení ze dne 20. října 2017.
- 83 SO podal proti těmto usnesením žalobu ke Curtea de Apel Constanța (odvolací soud v Konstanci, Rumunsko). Vzhledem k tomu, že se tento soud prohlásil za nepřislušný, byla žaloba postoupena Curtea de Apel Brașov (odvolací soud v Brašově, Rumunsko).
- 84 V rámci tohoto řízení bylo státní zastupitelství původně zastoupeno státním zástupcem územního pracoviště DNA v Brašově. Od 1. března 2019 z důvodu legislativních změn týkajících se příslušnosti v oblasti trestných činů spáchaných v rámci soudního systému zastupoval státní zastupitelství státní zástupce při Curtea de Apel Brașov (odvolací soud v Brašově).

- 85 Tento soud upřesňuje, že pokračování původního řízení zahrnuje jak ve stadiu přípravného řízení, tak ve stadiu soudního řízení účast státních zástupců SIIJ, jelikož by musel věc postoupit tomuto útvaru za účelem trestního stíhání, pokud by konstatoval, že žaloba podaná SO je opodstatněná. Uvedený soud má tedy za to, že je nezbytné zkoumat slučitelnost vnitrostátních předpisů, jimiž byl zřízen SIIJ, s ustanoveními unijního práva.
- 86 V tomto ohledu se předkládající soud nejprve táže na právní dosah rozhodnutí 2006/928 a MSO vytvořeného tímto rozhodnutím. Mimoto poznamenává, že zprávy o MSO z ledna 2017 a listopadu 2018, jakož i další zprávy a stanoviska, na které je v nich odkazováno, jsou velmi kritické vůči vytvoření SIIJ. V případě, že by MSO byl pro Rumunsko závazný, musel by tedy konstatovat, že platnost vnitrostátních předpisů, jimiž byl tento útvar zřízen, bude nebo bude muset být pozastavena.
- 87 Předkládající soud si v každém případě klade otázku, zda je vytvoření SIIJ v souladu se zásadami, na kterých je založen právní řád Unie, jako jsou zásady právního státu, loajální spolupráce a nezávislosti soudců. V souvislosti s posledně uvedeným aspektem poukazuje na to, že jelikož zahájení trestního řízení proti soudci nebo státnímu zástupci může vést k jeho zastavení, mohla by být existence SIIJ s ohledem na jeho organizaci a fungování vnímána jako faktor nátlaku, který by mohl mít vliv na nezávislost soudů.
- 88 Kromě toho způsobu jmenování vedoucího státního zástupce, jakož i čtrnácti dalších státních zástupců SIIJ neposkytují dostatečné záruky s ohledem na požadavek nestrannosti, což by mohlo mít dopad na výkon činnosti SIIJ. V tomto ohledu poslední změny zavedené do zákona č. 304/2004 prostřednictvím mimořádného nařízení č. 7/2019 mají v praxi za následek, že SIIJ nespadá do působnosti nejvyššího státního zástupce.
- 89 Předkládající soud dodává, že i když je SIIJ složen pouze z patnácti státních zástupců, má výlučnou pravomoc v trestních řízeních zahájených nejen proti soudcům a státním zástupcům, ale rovněž proti každé osobě ve věcech, v nichž je řízení vedeno proti soudci nebo státnímu zástupci, což představuje značný počet případů vyžadujících alespoň nějaké prošetření. Před zřízením SIIJ byla přitom trestní oznámení, jež by mohla vést k takovým stíháním, posuzována více než 150 státními zástupci patřícími k několika větvím státního zastupitelství, jako jsou státní zastupitelství u jednotlivých odvolacích soudů, státní zastupitelství při Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr), DNA a Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT) (Ředitelství pro vyšetřování organizované trestné činnosti a terorismu, Rumunsko). Je tedy třeba si položit otázku, zda je tento útvar schopen náležitě projednat věci, které mu byly předloženy, v přiměřené době.
- 90 Za těchto podmínek se Curtea de Apel Brașov (odvolací soud v Brašově, Rumunsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být [MSO], zřízený [rozhodnutím 2006/928], považován za akt přijatý orgánem Evropské unie ve smyslu článku 267 SFEU, který může podléhat výkladu [Soudního dvora]?
- 2) Jsou požadavky obsažené ve zprávách vypracovaných v rámci uvedeného mechanismu pro Rumunsko závazné, zejména (ale nejen pouze) pokud jde o nezbytnost provést legislativní změny, které jsou v souladu se závěry [MSO], jakož i doporučeními formulovanými Benátskou komisí a skupinou [GRECO]?
- 3) Musí být článek 2, ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU, vykládán v tom smyslu, že pod povinnost členského státu dodržovat zásady právního státu spadá i povinnost, aby Rumunsko dodržovalo požadavky uložené ve zprávách vypracovaných v rámci [MSO], zřízeného [rozhodnutím 2006/928]?

- 4) Brání zásada nezávislosti soudců, zakotvená v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU a v článku 47 [Listiny], jak je vykládána judikaturou [Soudního dvora] (rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117), zřízení [SIIJ] v rámci státního zastupitelství při Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr) s ohledem na pravidla pro jmenování a odvolávání státních zástupců, kteří jsou součástí [SIIJ], na podmínky pro výkon funkcí v rámci tohoto útvaru, jakož i na způsob, jakým je stanovena pravomoc, v souvislosti s omezeným počtem míst v rámci [SIIJ]?
- 5) Brání článek 47 [druhý pododstavec] [Listiny] týkající se práva na spravedlivý proces prostřednictvím projednání věci v přiměřené lhůtě zřízení [SIIJ] v rámci státního zastupitelství u Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr) s ohledem na podmínky pro výkon funkcí v rámci [SIIJ] a na způsob, jakým je stanovena pravomoc, v souvislosti s omezeným počtem míst v rámci [SIIJ]?”

Věc C-355/19

- 91 Dne 23. ledna 2019 podalo Fórum soudců v Rumunsku, Hnutí na obranu stavu státních zástupců a OL žalobu u Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitešti), kterou se domáhali zrušení výnosu nejvyššího státního zástupce ze dne 23. října 2018 o organizaci a fungování SIIJ. Tento výnos, který byl přijat za účelem provedení zákona č. 207/2018 a mimořádného nařízení č. 90/2018, se týká organizace a fungování tohoto útvaru.
- 92 Na podporu své žaloby žalobci v původním řízení, kteří odkazují na zprávy a stanoviska uvedené v bodě 49 tohoto rozsudku, tvrdí, že jelikož vytvoření SIIJ může narušit boj proti korupci a představuje nástroj zastrasování soudců a státních zástupců, je v rozporu s požadavky vyplývajícími z MSO, které se týkají dodržování zásad právního státu, loajální spolupráce a nezávislosti soudců, jakož i obecněji požadavků článku 2 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.
- 93 Žalobci v původním řízení nejprve poukazují na skutečnost, že DNA dosáhla v oblasti boje proti korupci významných výsledků, a v návaznosti na to poznamenávají, že zřízení SIIJ může tyto výsledky ohrozit, jelikož veškeré korupční případy, které se týkají soudce nebo státního zástupce, jsou nyní postupovány touto útvaru, aniž státní zástupci, kteří jej tvoří, mají v dané oblasti zvláštní kompetence. Tato postoupení mohou navíc vyvolat kompetenční spory se specializovanými útvary v této oblasti, a sice DNA a DIICOT. Konečně skutečnost, že počet státních zástupců v SIIJ je omezen na patnáct, touto útvaru neumožňuje, aby vyřídil všechna každoročně zaregistrovaná oznámení proti soudcům a státním zástupcům. Rumunský zákonodárce tak podle jejich názoru vytvořil obzvláště špatně vybavený útvar vzhledem k pravomocem, které mu byly svěřeny, a významu věcí jím projednávaných, což oslabuje řádné fungování a funkční nezávislost tohoto útvaru.
- 94 Za těchto okolností se Curtea de Apel Pitești (odvolací soud v Pitešti) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Musí být [MSO], zřízený rozhodnutím [2006/928], považován za akt přijatý orgánem Evropské unie ve smyslu článku 267 SFEU, který může podléhat výkladu [Soudního dvora]?
 - 2) Spadá obsah, povaha a doba trvání [MSO], který byl zřízen rozhodnutím [2006/928], do oblasti působnosti [smlouvy o přistoupení]? Jsou požadavky stanovené ve zprávách vypracovaných v rámci tohoto mechanismu pro Rumunsko závazné?
 - 3) Musí být článek 2 SEU vykládán v tom smyslu, že členské státy mají povinnost dodržovat kritéria právního státu, jež jsou požadována i zprávami vypracovanými v rámci [MSO], zřízeného rozhodnutím [2006/928], v případě naléhavého zřízení útvaru státního zastupitelství pověřeného

vyšetřováním výlučně trestných činů, jichž se dopustili soudci nebo státní zástupci, který vyvolává konkrétní obavy, pokud jde o boj proti korupci, a lze jej použít jako další nástroj pro nátlak a zastrašování soudců či státních zástupců?

- 4) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU vykládán v tom smyslu, že členské státy mají povinnost přijmout opatření nezbytná k zajištění účinné soudní ochrany v oblastech upravených unijním právem tím, že odstraní jakékoli riziko politického vlivu na trestní řízení proti soudcům nebo státním zástupcům, v případě naléhavého zřízení útvaru státního zastupitelství pověřeného vyšetřováním výlučně trestných činů, jichž se dopustili soudci nebo státní zástupci, který vyvolává konkrétní obavy, pokud jde o boj proti korupci, a lze jej použít jako další nástroj pro nátlak a zastrašování soudců či státních zástupců?“

Věc C-397/19

- 95 Dne 3. ledna 2019 podal AX k Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti, Rumunsko) žalobu založenou na článku 1381 občanského zákoníku, jakož i na člancích 9 a 539 trestního řádu, kterou se domáhal toho, aby byla rumunskému státu uložena povinnost zaplatit mu náhradu majetkové a nemajetkové újmy vzniklé v důsledku protiprávního odsouzení v trestním řízení, držení ve vazbě a omezení svobody.
- 96 Na podporu své žaloby AX uvedl, že Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti) jej rozsudkem ze dne 13. června 2017 odsoudil k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce čtyř let za pokračující trestný čin zkrácení daně, jakož i k doplňkovému a akcesorickému trestu, stanovil náhradu škody ve výši 1 642 970 rumunských lei (RON) (přibližně 336 000 eur), která měla být poškozenému zaplacená společně a nerozdílně, a nařídil zajištění veškerého jeho současného a budoucího movitého a nemovitého majetku. Kromě toho od 21. ledna 2015 do 21. října 2015 byl AX zadržen, vzat do vazby a poté mu bylo uloženo domácí vězení. Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) však následně konstatoval, že se AX nedopustil trestného činu, za který byl odsouzen, a zrušil zajištění jeho majetku.
- 97 Předkládající soud má za to, že žaloba vyvolává otázky týkající se statusu a právních účinků zpráv vypracovaných Komisí v rámci MSO, jakož i otázku, zda primární právo Unie brání takovým vnitrostátním právním předpisům, jako jsou předpisy dotčené ve věci v původním řízení, které by mohly narušit nezávislost soudců a státních zástupců.
- 98 Stran nezávislosti vnitrostátních soudů předkládající soud uvádí, že tato nezávislost musí být zaručena v souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU. Pravidla týkající se náhrady újmy způsobené justičními omyly přitom mohou z důvodu pravidel pro postup pro náhradu újmy porušovat zásadu kontradiktornosti a právo dotčeného soudce či státního zástupce na obhajobu, jelikož existenci takového omylu lze konstatovat v rámci takového prvního řízení, jako je řízení dotčené ve věci v původním řízení, aniž byl daný soudce či státní zástupce vyslechnut či měl právo zpochybnit existenci takového omylu v rámci řízení zahájeného na základě následné regresní žaloby podané proti němu. Kromě toho otázka, zda se tohoto omylu dopustil tento soudce nebo státní zástupce ve zlé víře nebo z důvodu hrubé nedbalosti, je ponechána na posouzení státu, takže uvedený soudce nebo státní zástupce má pouze omezenou možnost vyjádřit se proti výtkám tohoto státu nebo soudní inspekce, což by mohlo narušit zejména zásadu nezávislosti soudní moci, která je základem právního státu.
- 99 Za těchto okolností se Tribunalul București (soud prvního stupně v Bukurešti) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být [MSO], zřízený rozhodnutím [2006/928], považován za akt přijatý orgánem Evropské unie ve smyslu článku 267 SFEU, který může podléhat výkladu [Soudního dvora]?

- 2) Tvoří [MSO], zřízený rozhodnutím [2006/928], nedílnou součástí [smlouvy o přistoupení] a musí být vykládán a uplatňován s ohledem na ustanovení této smlouvy? Jsou požadavky stanovené ve zprávách vypracovaných v rámci uvedeného mechanismu závazné pro Rumunsko, a pokud ano, je vnitrostátní soud, který je pověřen uplatňováním právních předpisů unijního práva v rámci svých pravomocí, povinen zajistit uplatňování těchto norem a případně odmítnout z vlastního podnětu uplatnit ustanovení vnitrostátního práva, která jsou v rozporu s uvedenými požadavky?
- 3) Musí být článek 2, ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU, vykládány v tom smyslu, že povinnost Rumunska dodržovat požadavky uložené ve zprávách vypracovaných v rámci [MSO], zřízeného rozhodnutím [2006/928], je součástí povinnosti členského státu dodržovat zásady právního státu?
- 4) Brání článek 2, ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU, a zejména povinnost dodržovat hodnoty právního státu, takovému ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 96 odst. 3 písm. a) [zákona č. 303/2004 ve znění pozdějších předpisů], které lapidárně a abstraktně definuje „justiční omyl“ jako provádění procesních úkonů ve zjevném rozporu s ustanoveními hmotného a procesního práva, aniž upřesňuje povahu porušených právních ustanovení, rozsah působnosti *ratione materiae a ratione temporis* těchto ustanovení v řízení, způsoby, lhůty a postup pro konstatování porušení právních předpisů, nebo orgán příslušný ke konstatování porušení těchto právních ustanovení, a umožňuje tak nepřímý nátlak na soudce?
- 5) Brání článek 2, ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU, a zejména povinnost dodržovat hodnoty právního státu, takovému ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 96 odst. 3 písm. b) [zákona č. 303/2004 ve znění pozdějších předpisů], které definuje „justiční omyl“ jako vydání konečného rozsudku, který je zjevně v rozporu se zákonem nebo odporuje skutkovému stavu vyplývajícímu z důkazů provedených v řízení, aniž uvádí postup pro konstatování výše uvedeného rozporu a aniž konkrétně definuje tento rozpor soudního rozhodnutí ve vztahu k použitelným právním předpisům a skutkovému stavu, a vytváří tak riziko, že bude bráněno výkladu práva a důkazů ze strany justičního orgánu (soudce nebo státního zástupce)?
- 6) Brání článek 2, ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU, a zejména povinnost dodržovat hodnoty právního státu, takovému ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 96 odst. 3 [zákona č. 303/2004 ve znění pozdějších předpisů], podle kterého občanskoprávní majetková odpovědnost člena justičního orgánu (soudce nebo státního zástupce) vzniká vůči státu pouze na základě posouzení tohoto státu a případně poradní zprávy [soudní inspekce] ohledně toho, zda se soudce nebo státní zástupce dopustil věcného pochybení úmyslně nebo z hrubé nedbalosti, aniž takový soudce nebo státní zástupce může plně uplatnit své právo na obhajobu, a vytváří tak riziko, že postup pro určení odpovědnosti soudce nebo státního zástupce vůči státu bude zahájen a ukončen svévolně?
- 7) Brání článek 2 SEU, a zejména povinnost dodržovat hodnoty právního státu, takovému ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 539 odst. 2 poslední věta, ve spojení s čl. 541 odst. 2 a 3 [trestního řádu], která poskytuje obžalovanému, který byl zproštěn obžaloby, implicitně a *sine die* mimořádný opravný prostředek *sui generis* proti konečnému soudnímu rozhodnutí o zákonnosti vyšetřovací vazby, a sice opravný prostředek, který se projednává pouze u civilního soudu, v případě, že nezákonnost vyšetřovací vazby nebyla konstatována rozsudkem trestního soudu, což je v rozporu se zásadou předvídatelnosti a dostupnosti právních předpisů, zásadou specializace soudu a zásadou právní jistoty?“

K řízení před Soudním dvorem

- ¹⁰⁰ Věci C-83/19, C-127/19 a C-195/19 byly rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 21. března 2019 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku. Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 27. listopadu 2020 byly s těmito věcmi spojeny pro účely rozsudku věci C-291/19, C-355/19 a C-397/19.

- 101 Předkládající soudy ve věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-355/19 a C-397/19 požádaly Soudní dvůr, aby žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v těchto věcech projednal ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Na podporu svých žádostí tyto soudy uvedly, že požadavky právního státu vyžadují rozhodnutí sporů v původních řízeních bez zbytečného odkladu.
- 102 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu, může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 103 V tomto ohledu je třeba připomenout, že takové zrychlené řízení představuje procesní nástroj, který má reagovat na mimořádně naléhavé situace. Kromě toho z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že zrychlené řízení lze nepoužít, pokud je z důvodu citlivé a složité povahy právních otázek vyvstalých v určité věci takovéto řízení stěží použitelné, zejména pokud se nejedná jako vhodné zkrátit písemnou část řízení před Soudním dvorem [rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, body 48 a 49, jakož i citovaná judikatura].
- 104 V projednávané věci předseda Soudního dvora rozhodnutími ze dne 21. března 2019 (věci C-83/19, C-127/19 a C-195/19), ze dne 26. června 2019 (věc C-397/19) a ze dne 27. června 2019 (věc C-355/19) po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodl, že žádosti předkládajících soudů uvedené v bodě 101 tohoto rozsudku je třeba zamítnout.
- 105 Položené otázky, které se týkají základních ustanovení unijního práva, mohou totiž sice mít *a priori* prvořadý význam pro řádné fungování soudního systému Unie, pro které je zásadní nezávislost vnitrostátních soudů (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 11. prosince 2018, Uniparts, C-668/18, nezveřejněné, EU:C:2018:1003, bod 12), avšak pro citlivou a složitou povahu těchto otázek, které vyvstaly v souvislosti s rozsáhlou reformou v oblasti soudnictví a boje proti korupci v Rumunsku, je nesnadné použít zrychlené řízení.
- 106 Vzhledem k povaze položených otázek však předseda Soudního dvora rozhodnutím ze dne 18. září 2019 rozhodl podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu o přednostním projednání všech věcí uvedených v bodě 100 tohoto rozsudku.

K předběžným otázkám

K pravomoci Soudního dvora

- 107 Polská a rumunská vláda tvrdí, že Soudní dvůr nemá pravomoc odpovědět na některé otázky položené předkládajícími soudy.
- 108 Polská vláda, která předložila vyjádření pouze ke třetí otázce položené ve věci C-83/19, čtvrté a páté otázky položeným ve věci C-127/19, druhé otázky položené ve věci C-195/19, čtvrté a páté otázky položeným ve věci C-291/19, čtvrté otázky položené ve věci C-355/19 a čtvrté až šesté otázky položeným ve věci C-397/19, zpochybňuje pravomoc Soudního dvora na tyto otázky odpovědět. Podle jejího názoru se otázky vznesené předkládajícími soudy ohledně souladu rumunských právních předpisů s unijním právem týkají organizace soudnictví, konkrétně postupu jmenování členů soudní inspekce a vnitřní organizace státního zastupitelství, a dále režimu odpovědnosti státu za újmy způsobené soudci jednotlivcům porušením vnitrostátního práva. Tyto dvě oblasti přitom spadají do výlučné pravomoci členských států, a nespádají proto do působnosti unijního práva.

- 109 Rumunská vláda tvrdí, že Soudní dvůr nemá pravomoc odpovědět na čtvrtou otázku položenou ve věci C-83/19, na čtvrtou a pátou otázku položené ve věci C-127/19, na druhou otázku položenou ve věci C-195/19, na čtvrtou a pátou otázku položené ve věci C-291/19, na třetí a čtvrtou otázku položené ve věci C-355/19, jakož i na třetí až šestou otázku položené ve věci C-397/19, v rozsahu, v němž se týkají výkladu článku 2 a čl. 4 odst. 3 SEU, článku 67 SFEU, jakož i článku 47 Listiny. Ačkoli tato ustanovení vyžadují ke své použitelnosti na spory v původních řízeních, aby Rumunsko provedlo unijní právo, neexistuje totiž podle tvrzení této vlády žádný unijní akt, který upravuje opatření dotčená v původním řízení. V těchto otázkách by mohl být z hlediska otázek vznesených předkládajícími soudy relevantní pouze čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, s ohledem na judikaturu vyplývající z rozsudku ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117). Uvedené otázky se v každém případě týkají organizace soudnictví, která nespadá do pravomocí Unie.
- 110 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu unijního práva, ať již jde o ustanovení primárního práva, v daném případě o článek 2, čl. 4 odst. 3, článek 9 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 67 SFEU, jakož i článek 47 Listiny, nebo o ustanovení sekundárního práva, a sice rozhodnutí 2006/928.
- 111 Kromě toho argumentace polské a rumunské vlády týkající se nedostatku pravomoci Unie v oblasti organizace soudnictví a odpovědnosti státu v případě justičních omylů se ve skutečnosti týká samotného významu, a tedy výkladu ustanovení primárního unijního práva, která jsou uvedena v položených otázkách, a tento výklad zjevně spadá do pravomoci Soudního dvora podle článku 267 SFEU. Soudní dvůr již totiž rozhodl, že organizace soudnictví v členských státech sice spadá do pravomoci těchto států, nic to však nemění na tom, že při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, body 68 a 69, jakož i citovaná judikatura]. Tato povinnost platí rovněž v oblasti majetkové odpovědnosti členských států a osobní odpovědnosti soudců v případě justičního omylu, o které se jedná ve věci C-397/19.
- 112 S ohledem na výše uvedené má Soudní dvůr pravomoc odpovědět na otázky položené v projednávaných věcech, včetně otázek uvedených v bodech 108 a 109 tohoto rozsudku.

K případnému zastavení řízení a k přípustnosti

Věc C-83/19

- 113 Soudní inspekce a rumunská vláda tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-83/19 je nepřijatelná, jelikož neexistuje souvislost mezi položenými otázkami a sporem v původním řízení. Konkrétně nemá výklad unijního práva požadovaný v této věci přímý dopad na výsledek tohoto sporu, který musí být rozhodnut pouze na základě vnitrostátního práva.
- 114 Komise ve svém písemném vyjádření uvádí, že položené otázky pozbyly podle všeho relevanci pro spor v původním řízení, jelikož plénum Vrchní rady soudců a státních zástupců jmenovalo dne 15. května 2019, tedy po předložení věci Soudnímu dvoru, L. Netejorua do funkce hlavního inspektora soudní inspekce na nové tříleté funkční období na základě zákona č. 317/2004. Vzhledem k tomu, že toto jmenování ukončilo zásah výkonné moci do nezávislosti soudnictví vyplývající z mimořádného nařízení č. 77/2018, je L. Netejoru nyní s to doložit své postavení zástupce soudní inspekce, takže otázky týkající se výkladu unijního práva již v zásadě nevyvstávají a Soudní dvůr se k nim tedy již nemusí vyjadřovat. Komise na jednání upřesnila, že procesní vady, které jsou takové povahy, na jaké poukazuje žalobce v původním řízení, mohou být podle pravidel vnitrostátního práva v průběhu řízení odstraněny, což však musí ověřit předkládající soud.

- 115 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU věci pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout [rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Openbaar Ministerie (Padělání dokumentů), C-510/19, EU:C:2020:953, bod 25 a citovaná judikatura].
- 116 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém, nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny [rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Openbaar Ministerie (Padělání dokumentů), C-510/19, EU:C:2020:953, bod 26 a citovaná judikatura].
- 117 Jak zejména vyplývá ze samotného znění článku 267 SFEU, požadované rozhodnutí o předběžné otázce musí být „nezbytné“ k tomu, aby předkládající soud mohl „vynést rozsudek“ ve věci, která mu byla předložena. Řízení o předběžné otázce tedy zejména předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které může zohlednit rozsudek vydaný v rámci řízení o předběžné otázce [rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Openbaar Ministerie (Padělání dokumentů), C-510/19, EU:C:2020:953, bod 27 a citovaná judikatura].
- 118 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že vnitrostátní soud má za to, že rozhodnutí o předběžné otázce je nezbytné k tomu, aby mohl rozhodnout *in limine litis* o procesní námitce vznesené sdružením Fórum soudců v Rumunsku, vycházející z toho, že L. Netejoru, který podepsal žalobní odpověď, neprokázal své postavení zástupce soudní inspekce. Tento soud totiž vysvětluje, že nejprve musí zejména na základě čl. 248 odst. 1 občanského soudního řádu rozhodnout o této námitce, jelikož v případě, že jí bude vyhověno, musela by být tato žalobní odpověď, jakož i důkazy a námitky vznesené soudní inspekcí vyňaty ze spisu.
- 119 Z toho vyplývá, že požadovaný výklad unijního práva je objektivně nezbytný pro rozhodnutí, které musí předkládající soud přijmout.
- 120 Kromě toho, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 95 svého stanoviska ve spojených věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, tento výklad je nezbytný i nadále bez ohledu na skutečnost, že L. Netejoru byl Vrchní radou soudců a státních zástupců mezitím jmenován do funkce hlavního inspektora soudní inspekce. Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, totiž nijak nevyplývá, že by se procesní námitka vznesená ve věci v původním řízení nebo samotné původní řízení staly bezpředmětnými. Kromě toho, i když způsobilost dotčené osoby oprávněně zastupovat soudní inspekci musí být podle použitelného vnitrostátního práva, jak vysvětluje předkládající soud, posuzována ke dni podání žalobní odpovědi, je nesporné, že k tomuto jmenování došlo po tomto datu. Za těchto podmínek nemohou pochybnosti uvedené Komisí ohledně trvání relevance položených otázek z důvodu tohoto pozdějšího jmenování zpochybnit domněnku relevance uvedených otázek a tedy ani vést k zastavení řízení o těchto otázkách.
- 121 Z výše uvedeného vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-83/19 je přípustná a je o ní třeba rozhodnout.

Věci C-127/19 a C-355/19

- 122 Vrchní rada soudců a státních zástupců tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-127/19 je nepřijatelná zejména z důvodu, že rozhodnutí 2006/928 není legislativním aktem Unie, který je závazný pro Rumunsko a který by mohl být Soudnímu dvoru předložen k výkladu na základě článku 267 SFEU. Otázky položené v této věci se v každém případě netýkají jednotného použití ustanovení unijního práva, ale použitelnosti ustanovení tohoto práva, jichž se týkají uvedené otázky, na spor v původním řízení, a nemohou být tedy, tak jak jsou formulovány, předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 123 Rumunská vláda má za to, že první až třetí otázka položené ve věci C-127/19 a všechny otázky položené ve věci C-355/19 jsou nepřijatelné, jelikož předkládající soudy neprokázaly souvislost mezi těmito otázkami a spory v původních řízeních. Požadovaný výklad tedy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu těchto sporů.
- 124 Zaprvé je třeba uvést, že úvahy Vrchní rady soudců a státních zástupců uvedené v bodě 122 tohoto rozsudku, které se týkají povahy a účinků rozhodnutí 2006/928, jakož i použitelnosti tohoto rozhodnutí v kontextu sporu v původním řízení, jsou ve skutečnosti součástí meritorního posouzení otázek položených ve věci C-127/19, a nikoli posouzení jejich přípustnosti.
- 125 Pokud jde zadruhé o námitky rumunské vlády, stačí uvést, že spory v původních řízeních ve věcech C-127/19 a C-355/19 se týkají legality dvou rozhodnutí Vrchní rady soudců a státních zástupců a výnosu nejvyššího státního zástupce k provedení některých změn vyplývajících ze zákona č. 207/2018, jejichž slučitelnost s unijním právem, konkrétně s rozhodnutím 2006/928, článkem 2, čl. 4 odst. 3, čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU, jakož i článkem 47 Listiny je zpochybněna u předkládajících soudů. S ohledem na údaje poskytnuté za tímto účelem uvedenými soudy nelze tedy dospět k závěru, že otázky položené v těchto věcech nemají zjevně žádný vztah k realitě nebo předmětu sporů v původních řízeních.
- 126 Za těchto podmínek jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věcech C-127/19 a C-355/19 přípustné.

Věci C-195/19 a C-291/19

- 127 Rumunská vláda tvrdí, že otázky položené ve věcech C-195/19 a C-291/19 jsou nepřijatelné, jelikož předkládající soudy neprokázaly souvislost mezi položenými otázkami a věcmi v původních řízeních. Pokud jde konkrétně o odkaz na článek 9 první větu SEU a čl. 67 odst. 1 SFEU obsažený ve druhé otázce položené ve věci C-195/19, rumunská vláda uvádí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neobsahuje žádnou skutečnost, která by objasňovala, v čem tato ustanovení mají jakýkoli vztah k realitě sporu v původním řízení. Ohledně třetí otázky položené v téže věci tato vláda dodává, že tato otázka a zejména odkazy na judikaturu Curtea Constituțională (Ústavní soud) a její účinky jsou formulovány příliš obecně a nemají žádný vztah k realitě tohoto sporu.
- 128 V tomto ohledu je třeba uvést, že příslušná původní řízení ve věcech C-195/19 a C-291/19 týkající se trestní odpovědnosti soudců a státních zástupců zahrnují účast státních zástupců SIIJ. Předkládající soudy mají přitom ve světle zpráv a stanovisek uvedených v bodě 49 tohoto rozsudku pochybnosti o slučitelnosti právní úpravy týkající se vytvoření SIIJ s ustanoveními unijního práva uvedenými v předběžných otázkách. Kromě toho z informací poskytnutých těmito soudy vyplývá, že musí o této otázce incidenčně rozhodnout před tím, než budou moci rozhodnout o žalobách, které k nim byly podány.

- 129 Nelze tedy konstatovat, že položené otázky nemají v rozsahu, v němž se týkají rozhodnutí 2006/928, článku 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, jakož i článku 47 Listiny, žádný vztah k realitě nebo předmětu sporů v původních řízeních nebo že se týkají hypotetického problému.
- 130 Pokud jde naproti tomu o odkaz na čl. 9 první větu SEU a čl. 67 odst. 1 SFEU obsažený ve druhé otázce položené ve věci C-195/19, žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neobsahuje žádnou skutečnost, která by umožnila pochopit, jak by výklad těchto ustanovení mohl být pro předkládající soud užitečný pro řešení sporu v původním řízení. Za těchto podmínek je tato druhá otázka nepřijatelná v rozsahu, v němž se týká čl. 9 první věty SEU a čl. 67 odst. 1 SFEU.
- 131 Stran přijatelnosti třetí otázky ve věci C-195/19 je nutno připomenout, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU je na Soudním dvoru, aby poskytl vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska musí Soudní dvůr případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 179, jakož i citovaná judikatura). Okolnost, že je dotčená otázka z formálního hlediska formulována obecně, nebrání tomu, aby Soudní dvůr tomuto soudu poskytl všechny prvky výkladu, které mohou být pro rozhodnutí věci, jež mu byla předložena, užitečné, ať již na ně ve svých otázkách odkázal, či nikoli. V tomto ohledu je na Soudním dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 16. července 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 47, jakož i citovaná judikatura).
- 132 V projednávané věci stačí uvést, že upřesnění obsažená v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-195/19 umožňují pochopit dosah třetí otázky předkládacího soudu, jejíž podstatou je, zda zásada přednosti unijního práva brání vnitrostátnímu ustanovení ústavní povahy, jak je vykládáno Curtea Constituțională (Ústavní soud), podle kterého předkládací soud nemá pravomoc použít závěry vyplývající z rozsudku Soudního dvora vydaného v projednávané věci a případně nepoužít dotčenou vnitrostátní právní úpravu, která by byla v rozporu s unijním právem.
- 133 Je však třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že článek 267 SFEU přiznává vnitrostátním soudům co nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr, mají-li za to, že věc, kterou projednávají, vyvolává otázky vyžadující výklad ustanovení unijního práva nezbytné pro vyřešení sporu, který jim byl předložen (rozsudek ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 42). Soudní dvůr měl totiž za to, že pokud se soud, který nerozhoduje v posledním stupni, domnívá, že by v důsledku právního posouzení provedeného soudem vyššího stupně, a to i soudem ústavním, mohl vydat rozsudek v rozporu s unijním právem, musí mít možnost položit Soudnímu dvoru otázky, kterými se zabývá (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 52 a citovaná judikatura).
- 134 Za těchto podmínek je ve věci C-195/19 přijatelná první otázka, druhá otázka v rozsahu, v němž se týká článku 2 SEU, a třetí otázka. Ve věci C-291/19 jsou přijatelné všechny položené otázky.

Věc C-397/19

- 135 Rumunská vláda tvrdí, že první tři otázky položené ve věci C-397/19 jsou nepřijatelné z důvodu, že nemají žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jehož skutkové okolnosti nespadají do působnosti unijního práva. V tomto ohledu tvrdí, že vztah mezi tímto sporem a MSO je pouze nepřímý, takže odpověď na tyto otázky nebude mít vliv na výsledek uvedeného sporu. Ke čtvrté až šesté otázce rumunská vláda uvádí, že rovněž ustanovení unijního práva, jichž se týkají tyto otázky, nemají vztah ke sporu v původním řízení. Konkrétně stran šesté otázky má tato vláda za to, že právní problém, který predestirá, překračuje předmět tohoto sporu, jelikož předkládacímu soudu byla

předložena žaloba na určení majetkové odpovědnosti proti rumunskému státu, a nikoli regresní žaloba proti určitému soudci. Stran sedmé otázky má tato vláda za to, že je nepřijatelná, neboť tvrzení v ní uvedená, kromě toho, že jsou neopodstatněná, vyvolávají hypotetický výkladový problém.

- 136 Komise vyjadřuje pochybnosti ohledně přípustnosti první až šesté otázky. I když byly změny režimu osobní odpovědnosti soudců a státních zástupců provedené zákonem č. 242/2018 považovány za problematické z hlediska jejich slučitelnosti s unijním právem, zprávou o MSO z listopadu 2018, jakož i dalšími zprávami a stanovisky uvedenými v bodě 49 tohoto rozsudku, je předmětem sporu v původním řízení podle jejího názoru vznik odpovědnosti státu z důvodu údajného justičního omylu, a nikoli osobní odpovědnosti soudce, který byl původcem tohoto omylu, v rámci regresní žaloby. Komise však v tomto ohledu na jednání upřesnila, že tyto otázky by mohly být považovány za přípustné, kdyby byly přeformulovány tak, že má být zkoumán režim odpovědnosti za justiční omyl jako celek s ohledem na procesní propojení existující mezi oběma dotčenými řízeními, a zejména okolnost, že první z nich může ovlivnit výsledek druhého řízení, i když je dotčený soudce vyslechnut až ve fázi tohoto druhého řízení.
- 137 Komise má naproti tomu za to, že sedmá otázka je nepřijatelná. Tento orgán uvádí, že je v zásadě na členských státech, aby stanovily podmínky, za nichž lze podat žalobu za účelem zpochybnění legality rozhodnutí o vzetí do vazby v rámci trestního řízení za účelem získání náhrady vzniklé škody, jelikož tuto otázku unijní právo neupravuje. Předkládající soud podle názoru Komise navíc nepodává žádné vysvětlení, které by umožňovalo zpochybnit soulad ustanovení článků 539 a 541 trestního řádu uvedených v této sedmé otázce, s unijním právem.
- 138 Pokud jde v tomto ohledu nejprve o přípustnost první až třetí otázky týkající se povahy a dosahu MSO zřízeného rozhodnutím 2006/928, postačí konstatovat, že režim osobní odpovědnosti soudců je, jak poznamenala Komise, součástí zákonů upravujících organizaci soudnictví v Rumunsku a byl na základě tohoto mechanismu monitorován na úrovni Unie. Nezdá se tedy, že výklad unijního práva požadovaný těmito otázkami nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení.
- 139 Pokud jde dále o přípustnost čtvrté až šesté otázky, je třeba připomenout, že podle judikatury citované v bodě 131 tohoto rozsudku je na Soudním dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí vytěžil ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit.
- 140 Ze znění těchto otázek a z důvodů, které jsou v nich uvedeny, přitom vyplývá, že předkládající soud má pochybnosti o souladu vnitrostátních pravidel upravujících majetkovou odpovědnost státu za škody způsobené justičními omyly, jakož i osobní odpovědnost soudců, při jehož výkonu funkce došlo k tomuto omylu, s unijním právem a zejména s hodnotou právního státu a zásadou nezávislosti soudců, které jsou zakotveny v článku 2 a čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU, zejména z důvodu obecné a abstraktní definice pojmu „justiční omyl“ a některých stanovených procesních podmínek.
- 141 V tomto ohledu ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že existence justičního omylu je konstatována s konečnou platností v rámci takového řízení zahájeného proti státu, jako je dotčené původní řízení, kterého se soudce, při jehož výkonu funkce došlo k tomuto omylu, neúčastní. V případě, že je na konci tohoto řízení konstatováno, že došlo k justičnímu omylu, může příslušné ministerstvo podle informací poskytnutých předkládajícím soudem rozhodnout na základě samotného vlastního posouzení o tom, zda vůči dotčenému soudci uplatní regresní nárok, či nikoli, takže tento soudce má omezenou možnost bránit se proti tomu, co je mu státem vytýkáno.
- 142 S ohledem na podstatné a vnitřní vazby, které existují mezi hmotněprávními a procesními pravidly upravujícími režim majetkové odpovědnosti státu a pravidly, kterými se řídí režim osobní odpovědnosti soudců, je podstatou čtvrté až šesté otázky předkládacího soudu to, zda tato pravidla jako celek

mohou od stadia řízení zahájeného proti státu porušovat zásady unijního práva, jelikož konstatování justičního omylu v tomto řízení je závazné pro řízení vedené proti dotčenému soudci, i když se tento soudce neúčastnil prvního řízení.

- 143 Za těchto podmínek se nejeví, že výklad unijního práva, k němuž směřuje čtvrtá až šestá otázka, nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, ani že problém popsany v těchto otázkách je hypotetický.
- 144 Konečně k přípustnosti sedmé otázky je třeba uvést, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neumožňuje pochopit přesný význam této otázky ani důvody, proč má předkládající soud pochybnosti o slčitelnosti vnitrostátních ustanovení obsažených v uvedené otázce s článkem 2 SEU. Vzhledem tedy k tomu, že Soudní dvůr nemá k dispozici poznatky nezbytné pro užitečnou odpověď na sedmou otázku, musí být tato otázka prohlášena za nepřipustnou.
- 145 Z toho vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-397/19 je s výjimkou sedmé otázky přípustná.

K věci samé

- 146 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se v rozsahu, v němž jsou přípustné, týkají:
- otázky, zda rozhodnutí 2006/928 a zprávy vypracované Komisí na základě tohoto rozhodnutí představují akty přijaté unijním orgánem, které mohou být předmětem výkladu Soudního dvora podle článku 267 SFEU (první otázka ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19);
 - otázky, zda rozhodnutí 2006/928 spadá do oblasti působnosti smlouvy o přistoupení, a pokud ano, právních důsledků, které z toho vyplývají pro Rumunsko (první otázka ve věci C-195/19, druhá otázka ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, jakož i třetí otázka ve věcech C-127/19, C-291/19 a C-397/19);
 - otázky, zda právní předpisy upravující organizaci soudnictví v Rumunsku spadají do působnosti rozhodnutí 2006/928 (čtvrtá otázka ve věci C-83/19 a třetí otázka ve věci C-355/19);
 - souladu rumunské právní úpravy týkající se jmenování *ad interim* na vedoucí místa u soudní inspekce s unijním právem (třetí otázka ve věci C-83/19);
 - souladu rumunské právní úpravy týkající se zřízení SIIJ s unijním právem (čtvrtá a pátá otázka ve věci C-127/19, druhá otázka ve věci C-195/19, čtvrtá a pátá otázka ve věci C-291/19, jakož i třetí a čtvrtá otázka ve věci C-355/19);
 - souladu rumunského režimu majetkové odpovědnosti státu a osobní odpovědnosti soudců v případě justičního omylu s unijním právem (čtvrtá až šestá otázka ve věci C-397/19);
 - zásady přednosti unijního práva (třetí otázka ve věci C-195/19).

K první otázce položené ve věcech C-83/19, C-127/19, C-355/19, C-291/19 a C-397/19

- 147 Podstatou první otázky předkládajících soudů položené ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, kterou je třeba zkoumat společně, je, zda rozhodnutí 2006/928, jakož i zprávy vypracované Komisí na jeho základě představují akty přijaté orgánem Unie, které mohou být vykládány Soudním dvorem na základě článku 267 SFEU.

- 148 V tomto ohledu je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury svěřuje článek 267 SFEU Soudnímu dvoru pravomoc bez jakékoli výjimky rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se platnosti a výkladu aktů přijatých orgány Unie [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. června 2017, Florescu a další, C-258/14, EU:C:2017:448, bod 30, jakož i ze dne 20. února 2018, Belgie v. Komise, C-16/16 P, EU:C:2018:79, bod 44 a citovaná judikatura].
- 149 Rozhodnutí 2006/928 je přitom aktem přijatým orgánem Unie, a sice Komisí, na základě aktu o přistoupení, který je součástí primárního práva Unie, a představuje konkrétně rozhodnutí ve smyslu čl. 288 čtvrtého pododstavce SFEU. Rovněž zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě vypracované na základě MSO zřízeného tímto rozhodnutím je třeba považovat za akty přijaté unijním orgánem, jejichž právním základem je unijní právo, a sice článek 2 uvedeného rozhodnutí.
- 150 Z toho vyplývá, že rozhodnutí 2006/928 a zprávy Komise vypracované na základě tohoto rozhodnutí mohou být předmětem výkladu Soudního dvora podle článku 267 SFEU, aniž záleží na tom, zda tyto akty mají závazné účinky, či nikoli.
- 151 Na první otázku položenou ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19 je proto třeba odpovědět tak, že rozhodnutí 2006/928, jakož i zprávy vypracované Komisí na základě tohoto rozhodnutí představují akty přijaté orgánem Unie, které mohou být vykládány Soudním dvorem na základě článku 267 SFEU.

K první otázce položené ve věci C-195/19, druhé otázce položené ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, jakož i ke třetí otázce položené ve věcech C-127/19, C-291/19 a C-397/19

- 152 Podstatou první otázky položené ve věci C-195/19, druhé otázky položené ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, jakož i třetí otázky položené ve věcech C-127/19, C-291/19 a C-397/19, které je třeba zkoumat společně, je, zda články 2, 37 a 38 aktu o přistoupení ve spojení s články 2 a 49 SEU musí být vykládány v tom smyslu, že rozhodnutí 2006/928 spadá, pokud jde o jeho právní povahu, obsah a časové účinky, do působnosti smlouvy o přistoupení a pokud ano, jaké právní důsledky z toho vyplývají pro Rumunsko. Předkládající soudy se konkrétně táží, zda a v jakém rozsahu jsou požadavky a doporučení obsažené ve zprávách Komise přijatých na základě rozhodnutí 2006/928 pro Rumunsko závazné.

– K právní povaze, obsahu a časovým účinkům rozhodnutí 2006/928

- 153 Rozhodnutí 2006/928, jak vyplývá z jeho bodů 4 a 5 odůvodnění, bylo přijato na základě článků 37 a 38 aktu o přistoupení v souvislosti s přistoupením Rumunska k Unii dne 1. ledna 2007.
- 154 Podle čl. 2 odst. 2 smlouvy o přistoupení tvoří akt o přistoupení, který stanoví podmínky přijetí Rumunska a úpravy smluv, které s sebou toto přistoupení nese, nedílnou součást této smlouvy.
- 155 Rozhodnutí 2006/928 jakožto opatření přijaté na základě aktu o přistoupení spadá tedy do působnosti smlouvy o přistoupení. Tento závěr není vyvrácen okolností, že toto rozhodnutí bylo přijato před přistoupením Rumunska k Unii, jelikož čl. 4 odst. 3 této smlouvy, která byla podepsána dne 25. dubna 2005, výslovně zmocnil unijní orgány k tomu, aby před tímto přistoupením přijaly opatření, která jsou v něm uvedena a mezi která patří opatření uvedená v člancích 37 a 38 aktu o přistoupení.
- 156 Články 37 a 38 aktu o přistoupení pak zmocňují Komisi k přijetí vhodných opatření v případě bezprostředního rizika vážného narušení fungování vnitřního trhu v souvislosti s nedodržením závazků přijatých v rámci přístupových jednání ze strany Rumunska a bezprostředního rizika závažných nedostatků Rumunska, pokud jde o dodržování práva Unie v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

- 157 Jak přitom uvedl generální advokát v bodech 134 a 135 svého stanoviska ve věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, rozhodnutí 2006/928 bylo přijato z důvodu existence bezprostředních rizik takové povahy, jaká jsou uvedena v člancích 37 a 38 aktu o přistoupení.
- 158 Jak totiž vyplývá z monitorovací zprávy Komise ze dne 26. září 2006 o stavu připravenosti Bulharska a Rumunska na členství v Evropské unii [COM(2006) 549 final], na kterou odkazuje bod 4 odůvodnění rozhodnutí 2006/928, tento orgán konstatoval, že v Rumunsku přetrvávají nedostatky zejména v oblasti soudnictví a boje proti korupci a navrhl Radě, aby podmínila přistoupení tohoto státu k Unii zavedením mechanismu spolupráce a ověřování za účelem řešení těchto nedostatků. Jak vyplývá zejména z bodů 4 a 6 odůvodnění tohoto rozhodnutí a jak zdůraznila Komise, uvedeným rozhodnutím byl zřízen MSO a stanoveny referenční cíle uvedené v článku 1 a příloze téhož rozhodnutí v oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci právě za účelem vyřešení uvedených nedostatků a zajištění schopnosti tohoto systému a donucovacích orgánů provádět a uplatňovat opatření přijatá k zavedení vnitřního trhu a prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.
- 159 Jak uvádí body 2 a 3 odůvodnění rozhodnutí 2006/928, tento trh a tento prostor spočívají na vzájemné důvěře mezi členskými státy, že jejich správní a soudní rozhodnutí a postupy plně dodržují zásadu právního státu, přičemž tato podmínka předpokládá existenci spravedlivého, nezávislého a účinného soudního a správního systému ve všech členských státech, který je vybaven dostatečnými prostředky mimo jiné i pro boj proti korupci.
- 160 Článek 49 SEU, který upravuje možnost každého evropského státu požádat o členství v Unii, přitom upřesňuje, že Unie sdružuje státy, které se svobodně a dobrovolně přihlásily ke společným hodnotám uvedeným v článku 2 SEU, uznávají tyto hodnoty a zavazují se k jejich podpoře. Podle článku 2 SEU je Unie založena na takových hodnotách, jako je právní stát, jež jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se mimo jiné spravedlností. V tomto ohledu je třeba uvést, že vzájemná důvěra mezi členskými státy, a zejména mezi jejich soudy vychází ze základního předpokladu, podle kterého členské státy sdílejí řadu společných hodnot, na nichž se Unie zakládá, jak je upřesněno v tomto článku (rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, body 61 a 62, jakož i citovaná judikatura).
- 161 Dodržování hodnot uvedených v článku 2 SEU proto představuje, jak zdůraznila Komise, jakož i belgická, dánská a švédská vláda, předběžnou podmínku přistoupení každého evropského státu, který žádá o členství v Unii. V této souvislosti bylo MSO zavedeno rozhodnutím 2006/928, aby bylo zajištěno dodržování hodnoty právního státu v Rumunsku.
- 162 Kromě toho dodržování hodnot zakotvených v článku 2 SEU členskými státy je podmínkou pro požívání všech práv vyplývajících z uplatňování Smluv na tento členský stát. Členský stát tedy nemůže změnit své právní předpisy tak, aby to vedlo ke snížení úrovně ochrany hodnoty právního státu vyjádřené zejména v článku 19 SEU. Členské státy jsou tedy povinny dbát na to, aby nedošlo z hlediska této hodnoty ke snížení úrovně jejich právních předpisů v oblasti organizace soudnictví, tím, že se zdrží přijímání pravidel, která by ohrozila nezávislost soudců (rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, body 63 a 64, jakož i citovaná judikatura).
- 163 V této souvislosti je třeba uvést, že akty přijaté unijními orgány před přistoupením, mezi něž patří i rozhodnutí 2006/928, zavazují Rumunsko ode dne jeho přistoupení k Unii na základě článku 2 aktu o přistoupení a zůstávají v platnosti v souladu s čl. 2 odst. 3 smlouvy o přistoupení až do jejich zrušení.
- 164 Pokud jde konkrétně o opatření přijatá na základě článků 37 a 38 aktu o přistoupení, je sice pravda, že první pododstavec každého z těchto článků opravňoval Komisi k přijetí v nich obsažených opatření „po dobu až tří let ode dne přistoupení“, avšak druhý pododstavec každého z uvedených článků výslovně stanovil, že takto přijatá opatření mohou být uplatňována i po uplynutí uvedeného období, dokud nebudou dotyčné závazky splněny nebo dokud budou zjištěná nesplnění povinnosti přetrvávat, a že

budou zrušena po splnění dotyčného závazku nebo nápravě dotčeného porušení. Kromě toho samotné rozhodnutí 2006/928 ve svém bodě 9 odůvodnění stanoví, že „bude zrušeno, jakmile bude dosaženo všech referenčních cílů“.

165 Rozhodnutí 2006/928 tedy spadá, co se týče jeho právní povahy, obsahu a časových účinků, do působnosti smlouvy o přistoupení a vyvolává účinky, dokud nebude zrušeno.

– *K právním účinkům rozhodnutí 2006/928 a zpráv Komise vypracovaných na základě tohoto rozhodnutí*

166 Je třeba připomenout, že čl. 288 čtvrtý pododstavec SFEU stanoví, podobně jako čl. 249 čtvrtý pododstavec ES, že rozhodnutí „je závazné v celém rozsahu“ pro ty, jimž je určeno.

167 Podle jeho článku 4 je rozhodnutí 2006/928 určeno všem členským státům, včetně Rumunska po jeho přistoupení. Toto rozhodnutí je proto pro tento členský stát závazné v celém rozsahu od jeho přistoupení k Unii.

168 Uvedené rozhodnutí tak Rumunsku ukládá povinnost dosáhnout referenčních cílů uvedených v jeho příloze a podle jeho článku 1 prvního pododstavce každoročně předkládat Komisi zprávu o pokroku, který byl v tomto ohledu dosažen.

169 Pokud jde konkrétně o tyto referenční cíle, je třeba dodat, že byly vytyčeny, jak vyplývá z bodů 158 až 162 tohoto rozsudku, z důvodu nedostatků zjištěných Komisí před přistoupením Rumunska k Unii v oblastech zejména soudních reforem a boje proti korupci a že mají zajistit, aby tento členský stát dodržoval hodnotu právního státu stanovenou v článku 2 SEU, což je podmínka pro požívání veškerých práv vyplývajících z uplatňování Smluv na tento členský stát.

170 Kromě toho, jak uvedl generální advokát v bodě 152 svého stanoviska ve věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19 a jak poznamenaly Komise a belgická vláda, uvedené referenční cíle odrážejí zvláštní závazky a požadavky přijaté Rumunskem při uzavření jednání o přistoupení dne 14. prosince 2004, uvedené v příloze IX aktu o přistoupení, týkající se zejména oblastí soudnictví a boje proti korupci.

171 Jak zdůraznila zejména Komise a jak vyplývá z bodů 4 a 6 odůvodnění rozhodnutí 2006/928, cílem zavedení MSO a stanovení referenčních cílů bylo završení přistoupení Rumunska k Unii za účelem nápravy nedostatků zjištěných Komisí v těchto oblastech před tímto přistoupením.

172 Z toho vyplývá, že referenční cíle jsou pro Rumunsko závazné, takže tento členský stát má zvláštní povinnost dosáhnout těchto cílů a přijmout vhodná opatření k jejich brzkému naplnění. Uvedený členský stát je rovněž povinen zdržet se provádění jakéhokoliv opatření, které by mohlo dosažení těchto cílů ohrozit.

173 Pokud jde o zprávy vypracované Komisí na základě rozhodnutí 2006/928, je třeba připomenout, že za účelem určení, zda má unijní akt závazné právní účinky, je třeba vycházet z podstaty tohoto aktu a posoudit jeho účinky podle takových objektivních kritérií, jako je obsah tohoto aktu, případně s přihlédnutím k souvislostem přijetí tohoto aktu, jakož i pravomocem orgánu, jenž je jeho autorem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. února 2018, *Belgie v. Komise*, C-16/16 P, EU:C:2018:79, bod 32).

- 174 Je pravda, že zprávy vypracované v projednávané věci na základě rozhodnutí 2006/928 jsou podle jeho článku 2 prvního pododstavce určeny nikoli Rumunsku, nýbrž Parlamentu a Radě. Kromě toho, i když tyto zprávy obsahují analýzu situace v Rumunsku a stanoví požadavky vůči tomuto členskému státu, závěry, které obsahují, adresují uvedenému členskému státu „doporučení“ na základě těchto požadavků.
- 175 To nemění nic na tom, že tyto zprávy, jak vyplývá ze znění článku 1 ve spojení s článkem 2 uvedeného rozhodnutí, mají analyzovat a hodnotit pokrok dosažený Rumunskem s ohledem na referenční cíle, kterých má tento členský stát dosáhnout. Pokud jde konkrétně o doporučení obsažená v těchto zprávách, ta jsou, jak rovněž poukázala Komise, formulována za účelem uskutečnění těchto cílů a jako vodítko pro reformy, jež má v tomto ohledu uvedený členský stát provést.
- 176 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora ze zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU vyplývá, že členské státy jsou povinny přijmout veškerá opatření nezbytná k zajištění působnosti a účinnosti unijního práva a odstranit protiprávní důsledky porušení tohoto práva, a že tuto povinnost má v rámci svých pravomocí každý orgán dotčeného členského státu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Slovinsko (archivy ECB), C-316/19, EU:C:2020:1030, body 119 a 124, jakož i citovaná judikatura].
- 177 Za těchto podmínek musí Rumunsko za účelem dosažení souladu s referenčními cíli uvedenými v příloze rozhodnutí 2006/928 náležitě zohlednit požadavky a doporučení formulované ve zprávách vypracovaných Komisí na základě tohoto rozhodnutí. Tento členský stát nesmí zejména přijmout nebo ponechat v platnosti opatření v oblastech, na které se vztahují referenční cíle, jež by mohla ohrozit výsledek, který stanoví. V případě, že Komise v takové zprávě vyjádří pochybnosti o slučitelnosti vnitrostátního opatření s některým z referenčních cílů, musí Rumunsko s tímto orgánem v dobré víře spolupracovat s cílem překonat při plném respektování těchto referenčních cílů a ustanovení Smluv obtíže s jejich dosažením.
- 178 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první otázku položenou ve věci C-195/19, na druhou otázku položenou ve věcech C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, jakož i na třetí otázku položenou ve věcech C-127/19, C-291/19 a C-397/19 odpovědět tak, že články 2, 37 a 38 aktu o přistoupení, ve spojení s články 2 a 49 SEU, musí být vykládány v tom smyslu, že rozhodnutí 2006/928 spadá, pokud jde o jeho právní povahu, obsah a časové účinky, do působnosti smlouvy o přistoupení. Dokud není toto rozhodnutí zrušeno, je pro Rumunsko závazné v celém rozsahu. Referenční cíle, které jsou uvedeny v jeho příloze, mají za cíl zajistit, aby tento členský stát dodržoval hodnotu právního státu, která je zakotvena v článku 2 SEU, a jsou pro uvedený členský stát závazné v tom smyslu, že je povinen přijmout vhodná opatření k dosažení těchto cílů a náležitě při tom zohlednit na základě zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU zprávy vypracované Komisí na základě uvedeného rozhodnutí, a zejména doporučení obsažená v uvedených zprávách.

Ke čtvrté otázce položené ve věci C-83/19 a třetí otázce položené ve věci C-355/19

- 179 Podstatou čtvrté otázky položené ve věci C-83/19 a třetí otázky položené ve věci C-355/19, které je třeba zkoumat společně, je, zda takové právní předpisy upravující organizaci soudnictví v Rumunsku, jako jsou předpisy týkající se jmenování *ad interim* na vedoucí místa u soudní inspekce a zřízení SIIJ, spadají do působnosti rozhodnutí 2006/928 a zda musí dodržovat požadavky vyplývající z hodnoty právního státu, uvedené v článku 2 SEU.
- 180 V této souvislosti je třeba uvést, že rozhodnutí 2006/928 zahrnuje, jak vyplývá z bodu 6 jeho odůvodnění a zvláště širokého znění prvního, třetího a čtvrtého referenčního cíle, které jsou uvedeny v příloze tohoto rozhodnutí, a jak potvrzuje zpráva Komise uvedená v bodě 158 tohoto rozsudku, soudní systém v Rumunsku jako celek, jakož i boj proti korupci v tomto členském státě. V tomto ohledu Komise v bodě 3.1 své zprávy Evropskému parlamentu a Radě ze dne 27. června 2007

o pokroku Rumunska, pokud jde o doprovodná opatření související s přistoupením [COM(2007) 378 final], která je uvedena v článku 2 tohoto rozhodnutí, konstatovala, že jelikož každý z referenčních cílů přispívá k zavedení nezávislého a nestranného soudního a správního systému, je třeba je považovat nikoliv odděleně, ale společně za nedílnou součást celé reformy soudního systému, jakož i boje proti korupci, dokud tyto cíle nebudou splněny.

- 181 V projednávané věci, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 178 a 250 svého stanoviska ve věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, vnitrostátní právní předpisy dotčené ve věcech v původních řízeních, které vzešly z reformy, k nimž došlo v letech 2018 a 2019, přinesly změny jednotlivých justičních zákonů, které byly přijaty v rámci jednání o přistoupení Rumunska k Unii za účelem posílení nezávislosti a účinnosti soudní moci a které tvoří legislativní rámec pro organizaci soudního systému v tomto členském státě.
- 182 Konkrétně vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci C-83/19 se týká jmenování *ad interim* na vedoucí pozice u soudní inspekce, což je právní subjekt v rámci Vrchní rady soudců a státních zástupců, jejíž odpovědnost spadá výslovně pod první referenční cíl uvedený v příloze rozhodnutí 2006/928, jakožto záruka transparentnějšího a účinnějšího soudního řízení. Tento subjekt má základní pravomoci v kárných řízeních v rámci soudní moci, jakož i v rámci řízení o osobní odpovědnosti soudců a státních zástupců. Jeho institucionální struktura a činnost, stejně jako právní úprava dotčená ve věci C-83/19, byly navíc předmětem zpráv Komise vypracovaných na základě článku 2 rozhodnutí 2006/928, zejména v letech 2010, 2011 a 2017 až 2019.
- 183 Pokud jde o vnitrostátní právní úpravu dotčenou ve věcech C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, ta se týká zřízení SIIJ a způsobů jmenování státních zástupců, kteří v něm mají vykonávat své funkce. Jak přitom uvedl generální advokát v bodech 180 a 181 svého stanoviska v těchto věcech, vytvoření tohoto útvaru spadá pod první, třetí a čtvrtý referenční cíl uvedené v příloze rozhodnutí 2006/928, týkající se organizace soudního systému a boje proti korupci, a kromě toho se jej týkaly zprávy Komise vypracované v letech 2018 a 2019 podle článku 2 tohoto rozhodnutí.
- 184 Z toho vyplývá, že tyto právní úpravy spadají do působnosti rozhodnutí 2006/928 a že, jak vyplývá z bodu 178 tohoto rozsudku, musí být v souladu s požadavky vyplývajícími z unijního práva, a zejména z hodnoty právního státu, která je uvedena v článku 2 SEU.
- 185 Na čtvrtou otázku položenou ve věci C-83/19 a na třetí otázku položenou ve věci C-355/19 je tedy třeba odpovědět tak, že takové právní předpisy upravující organizaci soudnictví v Rumunsku, jako jsou předpisy týkající se jmenování *ad interim* na vedoucí místa u soudní inspekce a zřízení útvaru státního zastupitelství pověřeného vyšetřováním trestných činů spáchaných v rámci soudního systému, spadají do působnosti rozhodnutí 2006/928, takže musí dodržovat požadavky vyplývající z unijního práva a zejména z hodnoty právního státu uvedené v článku 2 SEU.

Ke třetí otázce ve věci C-83/19

- 186 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu položené ve věci C-83/19 je, zda článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i rozhodnutí 2006/928, musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě přijaté vládou členského státu, která tomuto státu umožňuje provádět prozatímní jmenování na vedoucí místa u soudního orgánu pověřeného vedením kárných vyšetřování a podáváním kárných žalob proti soudcům a státním zástupcům, aniž je dodržen řádný postup pro jmenování upravený pro taková pracovní místa vnitrostátním právem.

- 187 Jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, předkládající soud pokládá tuto otázku z důvodu skutečnosti, že úkoly, jimiž je pověřen takový soudní orgán, jako je orgán uvedený ve vnitrostátní právní úpravě dotčené ve věci v původním řízení, a zejména rozsah pravomocí, které v rámci těchto úkolů vykonávají vedoucí členové tohoto orgánu, mohou vyvolávat pochybnosti z hlediska požadavku na nezávislost soudců.
- 188 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 19 SEU, který vyjadřuje hodnotu právního státu potvrzenou v článku 2 SEU, pověřuje vnitrostátní soudy a Soudní dvůr úkolem zaručit plné uplatňování unijního práva ve všech členských státech a soudní ochranu práv, která pro jednotlivce z unijního práva vyplývají [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 50; ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 47, jakož i ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 98].
- 189 Samotná existence účinného soudního přezkumu sloužícího k zajištění dodržování unijního práva je inherentní existenci právního státu [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 36, jakož i ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 51].
- 190 Na tomto základě, a jak je stanoveno v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU, musí členské státy stanovit systém prostředků nezbytných k zajištění dodržování práv jednotlivců na účinnou právní ochranu v oblastech pokrytých unijním právem. Zásada účinné právní ochrany práv, která pro jednotlivce vyplývá z unijního práva, na kterou odkazuje čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, představuje obecnou zásadu unijního práva vyplývající z ústavních tradic společných členským státům, která byla zakotvena v člancích 6 a 13 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, a která je nyní potvrzena v článku 47 Listiny [rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, body 109 a 110, jakož i citovaná judikatura].
- 191 Z toho vyplývá, že každý členský stát musí zajistit, aby orgány, které jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném unijním právem spadají do jeho systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu [rozsudky ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 37, jakož i ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 52].
- 192 Pokud jde o věcnou působnost čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, je třeba připomenout, že toto ustanovení se vztahuje na „oblasti pokryté právem Unie“, a to bez ohledu na situaci, ve které členské státy uplatňují toto právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny [rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 111, jakož i citovaná judikatura].
- 193 Takové vnitrostátní právní předpisy, jako jsou předpisy dotčené ve věci v původním řízení, se použijí na soudce a státní zástupce jako celek, a tedy na soudce obecných soudů, kteří mají v tomto postavení rozhodovat o otázkách týkajících se použití nebo výkladu unijního práva. Vzhledem k tomu, že jsou jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném unijním právem součástí rumunského systému procesních prostředků „v oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, musí proto splňovat požadavky kladené na účinnou právní ochranu.
- 194 Je přitom třeba připomenout, že k zajištění toho, aby orgány, které mohou rozhodovat o otázkách souvisejících s uplatňováním nebo výkladem unijního práva, byly schopny účinnou právní ochranu požadovanou tímto ustanovením poskytnout, je zásadní ochrana jejich nezávislosti, jak potvrzuje článek 47 druhý pododstavec Listiny, který mezi požadavky plynoucími ze základního práva na účinný

prostředek nápravy uvádí přístup k „nezávislému“ soudu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 115, jakož i citovaná judikatura].

- 195 Tento požadavek nezávislosti soudů, který je inherentní poslání rozhodovat jako soud, je součástí podstaty práva na účinnou právní ochranu a základního práva na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států uvedených v článku 2 SEU, zejména pak hodnoty právního státu. V souladu se zásadou dělby moci, která charakterizuje fungování právního státu, musí být zejména zaručena nezávislost soudů na zákonodárné a výkonné moci [viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, body 116 a 118, jakož i citovaná judikatura].
- 196 Podle ustálené judikatury vyžadují záruky nezávislosti a nestrannosti na základě unijního práva existenci pravidel, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti uvedeného orgánu vnějšími skutečnostmi a jeho neutralitě ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. září 2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, bod 53 a citovaná judikatura; ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 117, jakož i ze dne 20. dubna 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 53].
- 197 V tomto ohledu je nezbytné, aby byli soudci chráněni před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit jejich nezávislost. Pravidla použitelná na postavení soudců a výkon jejich funkce soudce musí zejména umožnit, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také jakékoli formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotyčných soudců, a odstraněna neexistence zdání jejich nezávislosti nebo nestrannosti, jež může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u jednotlivců vzbuzovat [viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, body 119 a 139, jakož i citovaná judikatura].
- 198 Pokud jde konkrétně o pravidla upravující kárný režim, požadavek nezávislosti ukládá, aby v souladu s ustálenou judikaturou tento režim poskytoval nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí. V tomto ohledu představuje stanovení pravidel – kterými jsou především definována jak jednání představující kárné přestupky, tak konkrétně použitelné sankce, které stanoví zásah nezávislého orgánu v souladu s postupem, který v plné míře zaručuje dodržování práv zakotvených v člancích 47 a 48 Listiny, zejména práva na obhajobu, a která zakotvují možnost napadnout rozhodnutí kárných orgánů soudní cestou – soubor základních záruk pro účely zachování nezávislosti soudní moci [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 67; ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77, jakož i ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 114].
- 199 Kromě toho, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 268 svého stanoviska ve věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 a C-355/19, vzhledem k tomu, že perspektiva zahájení kárného vyšetřování je s to jako taková vyvíjet nátlak na ty, kteří mají rozhodovat, je nutné, aby orgán příslušný k vedení vyšetřování a podání kárné žaloby jednal při výkonu svých úkolů objektivně a nestranně a aby byl za tímto účelem chráněn před jakýmkoli vnějším vlivem.
- 200 Vzhledem k tomu, že osoby zastávající vedoucí funkce v takovém orgánu mohou mít rozhodující vliv na jeho činnost, musí být pravidla upravující postup jmenování na tyto posty koncipována, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 269 svého stanoviska ve věcech C-83/19, C-127/19,

C-195/19, C-291/19 a C-355/19, tak, aby nemohla vyvolat žádné legitimní pochybnosti o využívání pravomocí a funkcí uvedeného orgánu jako nástroje vyvíjení nátlaku na činnost soudců nebo uplatňování politické kontroly této činnosti.

- 201 Konečné vyjádření k této otázce náleží předkládajícímu soudu poté, co provede za tímto účelem vyžadovaná posouzení. Je totiž třeba připomenout, že článek 267 SFEU neopravňuje Soudní dvůr k tomu, aby použil pravidla unijního práva na určitý případ, nýbrž pouze k tomu, aby se vyjádřil k výkladu Smluv a aktů přijatých unijními orgány. Podle ustálené judikatury však Soudní dvůr může v rámci soudní spolupráce zavedené tímto článkem 267 SFEU na základě okolností uvedených ve spise poskytnout vnitrostátnímu soudu prvky výkladu unijního práva, které by mohly být pro tento soud užitečné při posuzování účinků toho či onoho ustanovení uvedeného práva [rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 132, jakož i ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 96].
- 202 V tomto ohledu je třeba uvést, že pouhá skutečnost, že vedoucí pracovníci orgánu, jehož úkolem je provádět kárná vyšetřování a podávat kárné žaloby proti soudcům a státním zástupcům, jsou jmenováni vládou členského státu, nemůže vyvolat takové pochybnosti, jako jsou pochybnosti uvedené v bodě 200 tohoto rozsudku.
- 203 Totéž platí pro vnitrostátní ustanovení, která stanoví, že výkonem funkce na pozici vedoucího takového orgánu je v případě uvolnění tohoto místa po skončení dotčeného mandátu nadále dočasně pověřen vedoucí pracovník, jehož funkční období skončilo, až do dne, kdy je uvedené místo obsazeno za podmínek stanovených zákonem.
- 204 Je však nezbytné, aby hmotněprávní podmínky a procesní pravidla pro přijímání rozhodnutí o jmenování těchto vedoucích pracovníků byly koncipovány tak, aby splňovaly požadavky připomenuté v bodě 199 tohoto rozsudku.
- 205 Vnitrostátní právní úprava může zejména vyvolat takové pochybnosti, jako jsou pochybnosti uvedené v bodě 200 tohoto rozsudku, pokud vede, byť jen dočasně, k tomu, že vláda dotyčného členského státu může provádět jmenování na vedoucí místa orgánu, jehož úkolem je vést kárná vyšetřování a podávat kárné žaloby proti soudcům a státním zástupcům, v rozporu s řádným postupem pro jmenování stanoveným vnitrostátním právem.
- 206 Je na předkládajícím soudu, aby s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem vnitrostátního právního a skutkového kontextu ověřil, zda účinkem vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení bylo přiznat vnitrostátní vládě přímou pravomoc provádět jmenování na tato místa a zda mohla vyvolat legitimní pochybnosti o využívání pravomocí a funkcí soudní inspekce jako nástroje nátlaku na činnost soudců a státních zástupců nebo politické kontroly nad touto činností.
- 207 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku položenou ve věci C-83/19 odpovědět tak, že článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i rozhodnutí 2006/928 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě přijaté vládou členského státu, která tomuto státu umožňuje provádět prozatímní jmenování na vedoucí místa u soudního orgánu pověřeného vedením kárných vyšetřování a podáváním kárných žalob proti soudcům a státním zástupcům, aniž je dodržen řádný postup pro jmenování upravený vnitrostátním právem, pokud taková právní úprava může vyvolat legitimní pochybnosti ohledně využívání pravomocí a funkcí tohoto orgánu jako nástroje nátlaku na činnost těchto soudců a státních zástupců nebo politické kontroly nad touto činností.

Ke čtvrté a páté otázce položeným ve věci C-127/19, druhé otázce položené ve věci C-195/19, čtvrté a páté otázce položeným ve věci C-291/19, jakož i ke třetí a čtvrté otázce položeným ve věci C-355/19

- 208 Podstatou čtvrté a páté otázky položených ve věci C-127/19, druhé otázky položené ve věci C-195/19, čtvrté a páté otázky položených ve věci C-291/19, jakož i třetí a čtvrté otázky položených ve věci C-355/19, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i rozhodnutí 2006/928 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví vytvoření specializovaného útvaru státního zastupitelství, který má výlučnou pravomoc k vedení vyšetřování trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci.
- 209 Předkládající soudy mají za to, že zřízení takového útvaru v Rumunsku, kterým je SIIJ, jemuž je přiznána tato výlučná pravomoc, je způsobilé vyvíjet nátlak na soudce, který je neslučitelný se zárukami stanovenými v článku 2 a čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU, jakož i v článku 47 Listiny. Kromě toho pravidla upravující pravomoc a organizaci SIIJ, způsoby jeho fungování, jakož i jmenování a odvolávání státních zástupců, kteří jsou k němu přiděleni, zvyšují tuto obavu a mohou také narušit boj proti trestným činům korupce. Konečně s ohledem na omezený počet míst státních zástupců v SIIJ není tento útvar údajně s to projednat věci, které před ním probíhají, v přiměřené době.
- 210 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora uvedené v bodě 111 tohoto rozsudku, že organizace soudnictví včetně organizace státního zastupitelství v členských státech spadá do jejich pravomoci za podmínky, že je dodrženo unijní právo.
- 211 Je tedy zásadní, jak bylo uvedeno v bodech 191, 194 a 195 tohoto rozsudku, koncipovat tuto organizaci tak, aby zajišťovala dodržování požadavků vyplývajících z unijního práva, zejména požadavku nezávislosti soudů, které mají rozhodovat o otázkách souvisejících s uplatňováním nebo výkladem tohoto práva, za tím účelem, aby byla zaručena účinná právní ochrana práv jednotlivců vyplývajících z uvedeného práva.
- 212 V souladu s judikaturou uvedenou v bodech 196 a 197 tohoto rozsudku vyžaduje zásada nezávislosti soudců vypracování pravidel, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců vnějšími skutečnostmi, zejména přímými či nepřímými vlivy zákonodárné a výkonné moci, které mohou usměrňovat jejich rozhodnutí, a vyloučit tak dojem, že tito soudci nejsou nezávislí nebo nestranní, který může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a v právním státě musí justice vzbuzovat u jednotlivců.
- 213 Pokud členský stát stanoví taková zvláštní pravidla upravující trestní řízení vedená proti soudcům a státním zástupcům, jako jsou pravidla upravující zřízení specializovaného útvaru státního zastupitelství, který má výlučnou pravomoc vyšetřovat trestné činy spáchané soudci a státními zástupci, je k vyloučení veškerých legitimních pochybností u jednotlivců uvedených v předchozím bodě na základě požadavku nezávislosti nezbytné, aby tato zvláštní pravidla byla odůvodněna objektivními a ověřitelnými požadavky na řádný výkon spravedlnosti a aby stejně jako v případě pravidel upravujících kárnou odpovědnost těchto soudců a státních zástupců stanovila nezbytné záruky zajišťující, že tato trestní řízení nebudou moci být použita jako systém politické kontroly nad činností uvedených soudců a státních zástupců a aby v plném rozsahu zaručila práva zakotvená v člácích 47 a 48 Listiny.
- 214 Taková zvláštní pravidla nemohou vést zejména k tomu, aby soudci a státní zástupci, kteří jsou pověřeni rozhodováním o korupci, byli vystaveni vnějším skutečnostem uvedeným v bodě 212 tohoto rozsudku, neboť jinak by byly porušeny nejen požadavky vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, ale rovněž v projednávané věci zvláštní povinnosti, které má Rumunsko na základě rozhodnutí 2006/928 v oblasti boje proti korupci. Tato pravidla nemohou mít navíc za následek prodloužení doby trvání vyšetřování trestných činů korupce nebo jakýmkoli jiným způsobem oslabení boje proti korupci.

- 215 Zaprvé, i když v projednávané věci Vrchní rada soudců a státních zástupců před Soudním dvorem tvrdila, že zřízení SIIJ je odůvodněno nutností chránit soudce a státní zástupce před svévolnými trestními oznámeními, ze spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, vyplývá, že z důvodové zprávy k tomuto zákonu nevyplývá žádné odůvodnění související s požadavky na řádný výkon spravedlnosti, což však musí ověřit předkládající soudy s přihlédnutím ke všem relevantním skutečnostem.
- 216 Zadruhé takový autonomní útvar v rámci státního zastupitelství, jako je SIIIJ, který je pověřen vyšetřováním trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci, je způsobilý narušit důvěru, kterou musí justice v demokratické společnosti a v právním státě vzbuzovat u jednotlivců, jelikož by na základě pravidel upravujících pravomoci, složení a fungování takového útvaru, jakož i relevantního vnitrostátního kontextu mohl být vnímán tak, že jím má být zaveden nástroj nátlaku na soudce a jejich zastrasování, a vést tak k dojmu, že tito soudci nejsou nezávislí nebo nestranní.
- 217 V tomto ohledu vyplývá ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, že podání trestního oznámení u SIIJ proti soudci nebo státnímu zástupci postačuje k zahájení trestního řízení tímto útvarem, včetně případu, kdy je trestní oznámení podáno v rámci probíhajícího trestního vyšetřování týkajícího se jiné osoby, než je soudce nebo státního zástupce, přičemž posledně uvedené vyšetřování je pak postoupeno SIIJ bez ohledu na povahu trestného činu vytykaného soudci nebo státnímu zástupci a na důkazy, které proti němu byly předloženy. Dokonce i v případě, že se probíhající vyšetřování týká trestného činu spadajícího do příslušnosti jiného specializovaného útvaru státního zastupitelství, jako je DNA, je věc rovněž postoupena SIIJ, je-li obviněn soudce nebo státní zástupce. Konečně SIIJ může podávat žaloby proti rozhodnutím přijatým před jeho zřízením nebo vzít zpět žalobu podanou DNA, DIICOT nebo nejvyšším státním zástupcem u nejvyšších soudů.
- 218 Podle informací poskytnutých předkládajícími soudy takto zavedený systém umožňuje, aby trestní oznámení byla podávána zneužívajícím způsobem mimo jiné za účelem zasahování do probíhajících citlivých případů, v nichž se jedná zejména o složité a medializované věci související s korupcí na vysoké úrovni nebo organizovaným zločinem, jelikož v případě podání takového oznámení spadá spis automaticky do příslušnosti SIIJ.
- 219 Ze skutečností, které má Soudní dvůr k dispozici, a ze zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 22. října 2019 o pokroku Rumunska v rámci mechanismu pro spolupráci a ověřování [COM(2019) 499 final, s. 5] vyplývá, že praktické příklady vycházející z činností SIIJ mohou potvrdit naplnění rizika uvedeného v bodě 216 tohoto rozsudku, že se tento útvar podobá nástroji politického nátlaku a že vykonává své pravomoci za účelem pozměnění průběhu některých trestních vyšetřování nebo soudních řízení, jež se týkají mimo jiné korupce na vysoké úrovni, takovým způsobem, že vyvolává pochybnosti ohledně své objektivity, což musí posoudit předkládající soudy v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 201 tohoto rozsudku.
- 220 V tomto rámci musí tyto soudy rovněž ověřit, zda pravidla týkající se organizace a fungování SIIJ, jakož i pravidla upravující jmenování a odvolávání státních zástupců, kteří jsou k němu přiděleni, nejsou s ohledem zejména na změny, které v nich byly provedeny mimořádnými nařízeními odchylnými se od řádného postupu upraveného vnitrostátním právem, takové povahy, že by se uvedený útvar stal ovlivnitelným vnějšími skutečnostmi.
- 221 Zatřetí stran práv zakotvených v člancích 47 a 48 Listiny je zejména nezbytné, aby pravidla upravující organizaci a fungování takového specializovaného útvaru státního zastupitelství, jako je SIIJ, byla koncipována tak, aby nebránila projednání případů dotčených soudců a státních zástupců v přiměřené době.

- 222 S výhradou ověření předkládajícími soudy přitom z údajů jimi poskytnutých vyplývá, že by tak tomu mohlo být v případě SIII, zejména z důvodu zjevně nízkého počtu státních zástupců přidělených k tomuto útvaru, kteří navíc nemají k dispozici prostředky ani odborné znalosti nezbytné pro vedení vyšetřování složitých případů korupce, ve spojení s pracovním přetížením plynoucím pro tyto státní zástupce z přenášení takových věcí z útvarů příslušných k jejich vyřizování.
- 223 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou a pátou otázku položené ve věci C-127/19, na druhou otázku položenou ve věci C-195/19, na čtvrtou a pátou otázku položené ve věci C-291/19, jakož i na třetí a čtvrtou a pátou otázku položené ve věci C-355/19 odpovědět tak, že článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i rozhodnutí 2006/928 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví vytvoření specializovaného útvaru státního zastupitelství, který má výlučnou pravomoc k vyšetřování trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci, aniž je zřízení takového útvaru
- odůvodněno objektivními a ověřitelnými požadavky vycházejícími z řádného výkonu spravedlnosti a
 - doprovázeno zvláštními zárukami, které umožňují vyloučit jakékoli riziko, že tento útvar bude používán jako nástroj politické kontroly činnosti těchto soudců a státních zástupců, který může narušit jejich nezávislost, a zajistit, aby při výkonu této pravomoci vůči těmto soudcům a státním zástupcům mohly být plně dodrženy požadavky vyplývající z článků 47 a 48 Listiny.

Ke čtvrté až šesté otázce položeným ve věci C-397/19

- 224 Podstatou čtvrté až šesté otázky položených předkládajícím soudem ve věci C-397/19, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě majetkové odpovědnosti státu a osobní odpovědnosti soudců za škody způsobené justičním omylem v případě, že tato právní úprava
- zaprvé definuje pojem „justiční omyl“ abstraktně a obecně,
 - zadruhé stanoví, že konstatování existence justičního omylu v rámci řízení, jehož předmětem je určení majetkové odpovědnosti státu, aniž byl dotyčný soudce vyslechnut, je závazné v řízení o osobní odpovědnosti tohoto soudce,
 - zatřetí přiznává ministerstvu pravomoc zahájit šetření, jímž má být ověřeno, zda je třeba proti soudci uplatnit regresní nárok a zda má na základě vlastního posouzení tuto regresní žalobu podat.
- 225 V tomto ohledu je třeba bez dalšího uvést, že podle vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení představuje existence justičního omylu jednu z podmínek majetkové odpovědnosti státu a zároveň osobní odpovědnosti dotčeného soudce. S ohledem na požadavky vyplývající ze zásad právního státu a zejména ze záruky nezávislosti soudů je třeba odděleně zkoumat režim umožňující jednotlivcům dovolávat se odpovědnosti státu za újmy, které jim vznikly v důsledku justičního omylu, a režim upravující osobní odpovědnost soudců z důvodu tohoto justičního omylu v rámci regresního nároku.
- 226 Pokud jde o odpovědnost státu za soudní rozhodnutí, která jsou v rozporu s unijním právem, Soudní dvůr již rozhodl, že se nezdá, že by možnost vzniku této odpovědnosti za určitých podmínek přinášela zvláštní riziko, že dojde ke zpochybnění nezávislosti soudu rozhodujícího v poslední instanci (rozsudek ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 42).
- 227 Toto posouzení lze *mutatis mutandis* přenést na možnost vzniku odpovědnosti státu za soudní rozhodnutí, která jsou z pohledu vnitrostátního práva stížena vadou spočívající v pochybení soudu.

- 228 Ani okolnost uvedená předkládajícím soudem, že hmotněprávní podmínky pro vznik odpovědnosti státu, a zejména definice pojmu „justiční omyl“, jsou v dotčené vnitrostátní právní úpravě uvedeny abstraktně a obecně, nemůže sama o sobě ohrozit nezávislost soudců, jelikož právní úprava této odpovědnosti musí již ze své povahy stanovit pro účely takové definice obecná a abstraktní kritéria, která jsou předurčena k tomu, aby byla upřesněna vnitrostátní judikaturou.
- 229 Pokud jde dále o osobní odpovědnost soudců za škody způsobené justičním omylem, je třeba zdůraznit, že tento režim odpovědnosti spadá pod organizaci soudnictví, a tedy do pravomoci členských států. Konkrétně možnost orgánů členského státu uplatnit tuto odpovědnost prostřednictvím regresního nároku může v závislosti na rozhodnutí členských států představovat skutečnost umožňující přispět k prosazování odpovědnosti a účinnosti soudního systému. Při výkonu této pravomoci však členské státy musí dodržovat unijní právo.
- 230 Jak tedy bylo připomenuto v bodech 191, 194 a 195 tohoto rozsudku, je zásadní, aby byl režim osobní odpovědnosti soudců koncipován tak, aby zajišťoval dodržování požadavků vyplývajících z unijního práva, zejména požadavku nezávislosti soudů, které rozhodují o otázkách souvisejících s uplatňováním nebo výkladem tohoto práva, aby byla zaručena účinná právní ochrana jednotlivců vyžadovaná v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU.
- 231 Podle judikatury uvedené v bodech 196 a 197 tohoto rozsudku vyžaduje tedy zásada nezávislosti soudců existenci záruk umožňujících rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců vnějšími skutečnostmi, zejména přímými či nepřímými vlivy zákonodárné a výkonné moci, které mohou usměrňovat jejich rozhodnutí, a vyloučit tak dojem, že tito soudci nejsou nezávislí nebo nestranní, což by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a v právním státě musí justice vzbuzovat u jednotlivců.
- 232 Uznání zásady osobní odpovědnosti soudců za justiční omyly, jichž se dopustí, nese s sebou v tomto ohledu riziko zásahu do nezávislosti soudců, jelikož může ovlivnit přijímání rozhodnutí těmi, jejichž úkolem je rozhodovat.
- 233 Je tedy nezbytné, aby uplatnění osobní odpovědnosti soudce z důvodu justičního omylu v rámci regresního nároku bylo omezeno na výjimečné případy a vymezeno objektivními a ověřitelnými kritérii vycházejícími z požadavků na řádný výkon spravedlnosti, jakož i zárukami, které mají zamezit jakémukoli riziku vnějších tlaků na obsah soudních rozhodnutí, a rozptýlit tak jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců, jak je uvedeno v bodě 231 tohoto rozsudku.
- 234 Za tímto účelem je nutné stanovit pravidla, která jasně a přesně vymezí zejména jednání, která mohou vést ke vzniku osobní odpovědnosti soudců, aby byla zaručena nezávislost, která je vlastní jejich poslání, a aby se zamezilo tomu, že budou vystaveni riziku, že jejich osobní odpovědnost může vzniknout pouze z toho důvodu, jak rozhodli. Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 95 a 100 svého stanoviska ve věci C-397/19, i když záruka nezávislosti nevyžaduje, aby byla soudcům přiznána absolutní imunita ve vztahu k jednáním, jež uskutečnili při výkonu své soudcovské funkce, jejich osobní odpovědnost za újmy způsobené při výkonu funkce však může vzniknout pouze ve výjimečných případech, ve kterých byla prokázána jejich závažná osobní vina. Skutečnost, že rozhodnutí je stíženo vadou soudního pochybení, nemůže sama o sobě postačovat ke vzniku osobní odpovědnosti dotyčného soudce.
- 235 Pokud jde o způsoby uplatnění osobní odpovědnosti soudců v rámci regresního nároku, vnitrostátní právní úprava musí jasně a přesně stanovit nezbytné záruky, které zajistí, že ani vyšetřování, jímž má být ověřena existence podmínek a okolností, které by mohly založit tuto odpovědnost, ani regresní nárok se nemohou přeměnit na nástroj nátlaku na soudcovskou činnost.

- 236 K předejití tomu, aby takové způsoby uplatnění odpovědnosti mohly mít odrazující účinek na soudce při plnění jejich poslání rozhodovat zcela nezávisle, zejména v takových citlivých oblastech, jako je boj proti korupci, je zásadní, jak v podstatě uvedla Komise, aby i orgány příslušné k zahájení a vedení vyšetřování určeného k ověření existence podmínek a okolností, které by mohly založit osobní odpovědnost soudce, jakož i k uplatnění regresního nároku, byly orgány, které jednájí při výkonu svých pravomocí objektivně a nestranně, a aby hmotněprávní podmínky a procesní pravidla, jimiž se řídí výkon těchto pravomocí, byly takové, že nemohou vyvolávat pochybnosti o nestrannosti těchto orgánů.
- 237 Stejně tak je nezbytné, aby byla plně dodržena práva zakotvená v článku 47 Listiny, zejména právo na obhajobu soudce, a aby byl orgánem příslušným k rozhodování o osobní odpovědnosti soudce soud.
- 238 V projednávané věci je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda jsou splněny požadavky uvedené v bodech 233 až 237 tohoto rozsudku, s přihlédnutím ke všem relevantním skutečnostem.
- 239 Mezi těmito skutečnostmi má zvláštní význam okolnost, že v projednávané věci, jak vyplývá ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, je existence justičního omylu konstatována s konečnou platností v rámci řízení o odpovědnosti zahájeném proti státu a že toto konstatování je závazné v řízení zahájeném na základě regresního nároku k uplatnění osobní odpovědnosti dotčeného soudce, a to i přesto, že tento soudce nebyl vyslechnut v rámci prvního řízení. Takové pravidlo může nejen vyvolat riziko vnějších tlaků na činnost soudců, ale může rovněž porušovat jejich právo na obhajobu, což musí ověřit předkládající soud.
- 240 Pokud jde dále o orgány příslušné k zahájení a vedení vyšetřování určeného k ověření existence podmínek a okolností, které mohou založit osobní odpovědnost dotyčného soudce, a k uplatnění regresního nároku proti tomuto soudci, ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že na základě vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení nemá zpráva vypracovaná za tímto účelem soudní inspekcí závazný účinek a že v konečném důsledku je pouze na ministerstvu financí, aby na základě vlastního posouzení rozhodlo, zda jsou tyto podmínky a tyto okolnosti pro účely uplatnění tohoto regresního nároku splněny. Předkládající soud musí s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem vnitrostátního právního a skutkového kontextu ověřit, zda takové okolnosti zejména s ohledem na tuto posuzovací pravomoc umožňují, aby byl uvedený regresní nárok použit jako nástroj nátlaku na soudcovskou činnost.
- 241 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou až šestou otázku položené ve věci C-397/19 odpovědět tak, že článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě majetkové odpovědnosti státu a osobní odpovědnosti soudců za újmy způsobené justičním omylem, která definuje pojem „justiční omyl“ obecně a abstraktně. Tato ustanovení musí být naopak vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě, pokud stanoví, že konstatování existence justičního omylu v rámci řízení o majetkové odpovědnosti státu, a aniž by byl dotčený soudce vyslechnut, je závazné v rámci následného řízení o regresní žalobě směřující k určení jeho osobní odpovědnosti, a pokud tato právní úprava neobsahuje obecně nezbytné záruky k zamezení tomu, že taková regresní žaloba bude použita jako nástroj nátlaku na soudcovskou činnost a k zajištění dodržení práv dotčeného soudce na obhajobu, a to za tím účelem, aby byly rozptýleny jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců vnějšími skutečnostmi, které mohou usměrňovat jejich rozhodnutí, a aby byl vyloučen dojem, že tito soudci nejsou nezávislí nebo nestranní, který by mohl narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a v právním státě musí justice u těchto jednotlivců vzbuzovat.

Ke třetí otázce ve věci C-195/19

- 242 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu položené ve věci C-195/19 je, zda zásada přednosti unijního práva musí být vykládána v tom smyslu, že brání ústavní právní úpravě členského státu, která je vykládána ústavním soudem tohoto státu tak, že soud nižšího stupně není oprávněn nepoužít z vlastní úřední moci vnitrostátní ustanovení spadající do působnosti rozhodnutí 2006/928, o němž má s ohledem na rozsudek Soudního dvora za to, že je v rozporu s tímto rozhodnutím nebo s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU.
- 243 Předkládající soud upřesňuje, že tato otázka souvisí s nedávnou judikaturou Curtea Constituțională (Ústavní soud), podle níž unijní právo, a zejména rozhodnutí 2006/928, nemohou mít přednost před vnitrostátním ústavním právem. Podle předkládajícího soudu existuje riziko, že by ústavní právo takto vykládané Curtea Constituțională (Ústavní soud) zmařilo použití poznatků vyplývajících z rozsudku Soudního dvora ve věci C-195/19.
- 244 Podle ustálené judikatury platí, že zásada přednosti unijního práva zakotvuje nadřazenost unijního práva nad právem členských států. Tato zásada tedy ukládá všem orgánům členských států povinnost zajišťovat plný účinek jednotlivých unijních norem, přičemž právo členských států nemůže narušovat účinek přiznaný těmto jednotlivým normám na území uvedených států (rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 214, jakož i citovaná judikatura).
- 245 Podle zásady přednosti unijního práva nemůže mít skutečnost, že se členský stát dovolává ustanovení vnitrostátního práva, i kdyby byla ústavní povahy, vliv na jednotu a účinek unijního práva. Podle ustálené judikatury totiž účinky spojené se zásadou přednosti unijního práva jsou závazné pro všechny orgány členského státu, aniž tomu mohou bránit zejména vnitrostátní ustanovení o rozdělení soudní příslušnosti, včetně ustanovení ústavní povahy [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. února 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, bod 59, jakož i ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 148 a citovaná judikatura].
- 246 V tomto ohledu je třeba zejména připomenout, že zásada konformního výkladu vnitrostátního práva, podle níž je vnitrostátní soud povinen vykládat vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu v souladu s požadavky unijního práva, je inherentní systému Smluv v tom, že umožňuje, aby vnitrostátní soud v rámci svých pravomocí zajistil plnou účinnost unijního práva při rozhodování sporu, který mu byl předložen (rozsudek ze dne 24. června 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 55 a citovaná judikatura).
- 247 Ze zásady přednosti rovněž plyne, že pokud vnitrostátní soud, jenž má v rámci svých pravomocí použít ustanovení unijního práva, nemůže vyložit vnitrostátní právní úpravu v souladu s požadavky tohoto práva, má povinnost zajistit plný účinek těchto ustanovení tak, že na základě své vlastní pravomoci podle potřeby upustí od použití jakéhokoli odporujícího ustanovení vnitrostátních právních předpisů, i když je pozdějšího data, aniž musí nejprve žádat o jeho odstranění legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto odstranění čekat (rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 215, jakož i citovaná judikatura).
- 248 V tomto ohledu každému vnitrostátnímu soudu konkrétně přísluší, aby jakožto orgán členského státu v rámci svých pravomocí upustil z vlastní úřední moci v rámci sporu, který mu byl předložen, od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení odporujícího ustanovení unijního práva, které má přímý účinek (rozsudek ze dne 24. června 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 61, jakož i ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 161].

- 249 Pokud jde v projednávané věci o rozhodnutí 2006/928, jehož se konkrétně týkají úvahy Curtea Constituțională (Ústavní soud), na které poukazuje předkládající soud, toto rozhodnutí Rumunsku ukládá, jak bylo uvedeno v bodě 172 tohoto rozsudku, aby co nejdříve splnilo referenční cíle, které toto rozhodnutí stanoví. Vzhledem k tomu, že tyto cíle jsou jasné a přesně formulovány a nejsou vázány na žádnou podmínku, mají přímý účinek.
- 250 Kromě toho vzhledem k tomu, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ukládá členským státům povinnost dosáhnout jasného a přesného výsledku, která není vázána na žádnou podmínku ohledně nezávislosti, kterou se musí vyznačovat soudy, které mají vykládat a uplatňovat unijní právo [rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu - odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 146], bude předkládající soud s ohledem na úvahy uvedené v bodech 208 až 223 tohoto rozsudku rovněž povinen v rámci svých pravomocí zajistit plný účinek tohoto ustanovení tak, že v případě potřeby upustí od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení, které je s tímto článkem v rozporu.
- 251 V případě prokázaného porušení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU nebo rozhodnutí 2006/928 vyžaduje tedy zásada přednosti unijního práva, aby předkládající soud upustil od použití dotčených ustanovení bez ohledu na to, zda mají legislativní či ústavní původ [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 150, jakož i citovaná judikatura].
- 252 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku položenou ve věci C-195/19 odpovědět tak, že zásada přednosti unijního práva musí být vykládána v tom smyslu, že brání ústavněprávní úpravě členského státu, která je vykládána ústavním soudem tohoto státu tak, že soud nižšího stupně není oprávněn nepoužít z vlastní pravomoci vnitrostátní ustanovení spadající do působnosti rozhodnutí 2006/928, o němž má s ohledem na rozsudek Soudního dvora za to, že je v rozporu s tímto rozhodnutím nebo s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU.

K nákladům řízení

- 253 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícími soudy, jsou k rozhodnutí o nákladech řízení příslušné uvedené soudy. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozhodnutí Komise 2006/928/ES ze dne 13. prosince 2006, kterým se zřizuje mechanismus pro spolupráci a ověřování pokroku Rumunska při dosahování specifických referenčních cílů v oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci, jakož i zprávy vypracované Evropskou komisí na základě tohoto rozhodnutí představují akty přijaté orgánem Unie, které mohou být vykládány Soudním dvorem na základě článku 267 SFEU.**
- 2) **Články 2, 37 a 38 aktu o podmínkách přistoupení Bulharské republiky a Rumunska a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, ve spojení s články 2 a 49 SEU, musí být vykládány v tom smyslu, že rozhodnutí 2006/928 spadá, pokud jde o jeho právní povahu, obsah a časové účinky, do působnosti smlouvy mezi členskými státy Evropské unie a Bulharskou republikou a Rumunskem o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii. Dokud není toto rozhodnutí zrušeno, je pro Rumunsko závazné v celém rozsahu. Referenční cíle, které jsou uvedeny v jeho příloze, mají za cíl zajistit, aby tento členský stát dodržoval hodnotu právního státu, která je zakotvena v článku 2 SEU, a jsou pro uvedený členský stát závazné v tom smyslu, že je povinen přijmout vhodná opatření**

k dosažení těchto cílů a náležitě při tom zohlednit na základě zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU zprávy vypracované Komisí na základě uvedeného rozhodnutí, a zejména doporučení obsažená v uvedených zprávách.

- 3) Takové právní předpisy upravující organizaci soudnictví v Rumunsku, jako jsou předpisy týkající se jmenování *ad interim* na vedoucí místa u soudní inspekce a zřízení útvaru státního zastupitelství pověřeného vyšetřováním trestných činů spáchaných v rámci soudního systému, spadají do působnosti rozhodnutí 2006/928, takže musí dodržovat požadavky vyplývající z unijního práva a zejména z hodnoty právního státu zakotvené v článku 2 SEU.
- 4) Článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i rozhodnutí 2006/928 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě přijaté vládou členského státu, která tomuto státu umožňuje provádět prozatímní jmenování na vedoucí místa u soudního orgánu pověřeného vedením kárných vyšetřování a podáváním kárných žalob proti soudcům a státním zástupcům, aniž je dodržen řádný postup pro jmenování upravený vnitrostátním právem, pokud taková právní úprava může vyvolat legitimní pochybnosti ohledně využívání pravomocí a funkcí tohoto orgánu jako nástroje nátlaku na činnost těchto soudců a státních zástupců nebo politické kontroly nad touto činností.
- 5) Článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i rozhodnutí 2006/928 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví vytvoření specializovaného útvaru státního zastupitelství, který má výlučnou pravomoc k vyšetřování trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci, aniž je zřízení takového útvaru
 - odůvodněno objektivními a ověřitelnými požadavky vycházejícími z řádného výkonu spravedlnosti a
 - doprovázeno zvláštními zárukami, které umožňují vyloučit jakékoli riziko, že tento útvar bude používán jako nástroj politické kontroly činnosti těchto soudců a státních zástupců, který může narušit jejich nezávislost, a zajistit, aby při výkonu této pravomoci vůči těmto soudcům a státním zástupcům mohly být plně dodrženy požadavky vyplývající z článků 47 a 48 Listiny základních práv Evropské unie.
- 6) Článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě majetkové odpovědnosti státu a osobní odpovědnosti soudců za škody způsobené justičním omylem, která definuje pojem „justiční omyl“ obecně a abstraktně. Tato ustanovení musí být naopak vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě, pokud stanoví, že konstatování existence justičního omylu v rámci řízení o majetkové odpovědnosti státu, a aniž by byl dotčený soudce vyslechnut, je závazné v rámci následného řízení o regresní žalobě směřující k určení jeho osobní odpovědnosti, a pokud tato právní úprava neobsahuje obecně nezbytné záruky k zamezení tomu, že taková regresní žaloba bude použita jako nástroj nátlaku na soudcovskou činnost, a k zajištění dodržení práv dotčeného soudce na obhajobu, a to za tím účelem, aby byly rozptýleny jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců vnějšími skutečnostmi, které mohou usměrňovat jejich rozhodnutí, a aby byl vyloučen dojem, že tito soudci nejsou nezávislí nebo nestranní, který by mohl narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a v právním státě musí justice u těchto jednotlivců vzbuzovat.

- 7) Zásada přednosti unijního práva musí být vykládána v tom smyslu, že brání ústavněprávní úpravě členského státu, která je vykládána ústavním soudem tohoto státu tak, že soud nižšího stupně není oprávněn nepoužít z vlastní pravomoci vnitrostátní ustanovení spadající do působnosti rozhodnutí 2006/928, o němž má s ohledem na rozsudek Soudního dvora za to, že je v rozporu s tímto rozhodnutím nebo s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU.

Podpisy